

UNIVERZITA PARDUBICE
FAKULTA ZDRAVOTNICKÝCH STUDIÍ

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

2023

Anna Petržílková

Univerzita Pardubice
Fakulta zdravotnických studií

Zkušenosti dětí se sexuálním obtěžováním a nátlakem na internetu

Bakalářská práce

2023

Anna Petržílková

Univerzita Pardubice
Fakulta zdravotnických studií
Akademický rok: 2019/2020

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

(projektu, uměleckého díla, uměleckého výkonu)

Jméno a příjmení: **Anna Petržílková**
Osobní číslo: **Z18215**
Studijní program: **B5350 Zdravotně sociální péče**
Studijní obor: **Zdravotně-sociální pracovník**
Téma práce: **Zkušenosti dětí se sexuálním obtěžováním a nátlakem na internetu**
Téma práce anglicky: **Children's experiences of sexual harassment and coercion on the Internet**
Zadávací katedra: **Katedra porodní asistence a zdravotně sociální práce**

Zásady pro vypracování

1. Studium literatury, sběr informací a popis současného stavu řešené problematiky.
2. Stanovení cílů a metodiky práce.
3. Příprava a realizace výzkumného šetření dle stanovené metodiky.
4. Analýza a interpretace získaných dat.
5. Zhodnocení výsledků práce.

Rozsah pracovní zprávy: **35 stran**
Rozsah grafických prací: **dle doporučení vedoucího**
Forma zpracování bakalářské práce: **tištěná/elektronická**

Seznam doporučené literatury:

AIKEN, M. *Nebezpečný efekt*. Praha: Zeď, 2021. ISBN 978-80-907909-4-0.
CHOMYNOVÁ, P., DVOŘÁKOVÁ, Z., ČERNÍKOVÁ, T., ROUS, Z., GROHMANNOVÁ, K., CIBULKA, J., FRANKOVÁ, E. 2022. *Zpráva o digitálních závislostech v České republice 2022*. Praha: Úřad vlády České republiky. ISBN 978-80-7440-296-8.
DOČEKAL, D., Jan MÜLLER, Anastázie HARRIS a Luboš HEGER. *Dítě v síti: manuál pro rodiče a učitele, kteří chtějí rozumět digitálnímu světu mladé generace*. Praha: Mladá fronta, 2019. ISBN 978-80-204-5145-3.
CHROMÝ, J. *Kriminalita páchaná na mládeži: aktuální jevy a nová právní úprava v České republice*. 1. vyd. Praha: Linde, 2010. ISBN 978-80-7201-825-3.
KOPECKÝ, K. *Rizikové formy chování českých a slovenských dětí v prostředí internetu*. 1. vyd. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci, 2015. ISBN 978-80-244-4861-9.
KORBEL, M. a Z. LEJSKOVÁ. Z. *Včas a spolu*. Model systému preventivních služeb pro děti a jejich rodiny. Ministerstvo práce a sociálních věcí, 2019, Praha 2, ISBN 978-80-7421-178-2.
OCHRANA, František. *Metodologie, metody a metodika vědeckého výzkumu*. Praha: Karolinum, 2019, ISBN 978-80-246-4200-0.

Vedoucí bakalářské práce: **Mgr. Ivana Müllerová**
Katedra porodní asistence a zdravotně sociální práce

Datum zadání bakalářské práce: **1. prosince 2019**

Termín odevzdání bakalářské práce: **27. dubna 2023**

L.S.

doc. Ing. Jana Holá, Ph.D. v.r.
děkanka

Mgr. Helena Poláčková v.r.
vedoucí katedry

V Pardubicích dne 1. března 2023

PROHLÁŠENÍ AUTORA

Prohlašuji:

Práci s názvem Zkušenosti dětí se sexuálním obtěžováním a nátlakem na internetu jsem vypracoval samostatně. Veškeré literární prameny a informace, které jsem v práci využil, jsou uvedeny v seznamu použité literatury. Byl jsem seznámen s tím, že se na moji práci vztahují práva a povinnosti vyplývající ze zákona č. 121/2000 Sb., o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon), ve znění pozdějších předpisů, zejména se skutečností, že Univerzita Pardubice má právo na uzavření licenční smlouvy o užití této práce jako školního díla podle § 60 odst. 1 autorského zákona, a s tím, že pokud dojde k užití této práce mnou nebo bude poskytnuta licence o užití jinému subjektu, je Univerzita Pardubice oprávněna ode mne požadovat přiměřený příspěvek na úhradu nákladů, které na vytvoření díla vynaložila, a to podle okolností až do jejich skutečné výše. Beru na vědomí, že v souladu s § 47b zákona č. 111/1998 Sb., o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (zákon o vysokých školách), ve znění pozdějších předpisů, a směrnicí Univerzity Pardubice č. 7/2019 Pravidla pro odevzdávání, zveřejňování a formální úpravu závěrečných prací, ve znění pozdějších dodatků, bude práce zveřejněna prostřednictvím Digitální knihovny Univerzity Pardubice.

V Pardubicích dne 27. 04. 2023

Anna Petržílková v. r.

PODĚKOVÁNÍ

Poděkování patří především mé vedoucí práce paní Mgr. Ivaně Müllerové za vedení bakalářské práce, její trpělivost a lidský přístup, protože bez její odborné pomoci a vedení by práce nevznikla. Dále bych chtěla poděkovat žákům ze základní školy, kteří se výzkumu účastnili a za jejich upřímné odpovědi. V neposlední řadě mé poděkování patří rodině, partnerovi a kamarádům za jejich podporu při studiu a psaní bakalářské práce.

ANOTACE

Bakalářská práce je zaměřena na sexuální obtěžování a nátlak dětí na základní škole na internetu a jejich zkušenosti s touto problematikou. Cílem této bakalářské práce je zjistit, jaké mají děti zkušenosti se sexuálním obtěžováním, sextingem, kybergroomingem a sexuálním nátlakem v podobě vyhrožování.

Bakalářská práce se skládá ze dvou částí – teoretické a praktické.

Teoretická část se zabývá popisem základních pojmů pro práci jako je internet, sociální sítě a dítě. Další kapitoly se zabývají psychosociálním vývojem dítěte, děti a internet, riziková komunikace dětí na internetu, sexuální zneužívání dětí na internetu a práce s obětí sexuálního násilí na internetu.

Výzkumná část je založena na kvantitativním výzkumu a analýze dat z dotazníkového šetření. Dotazník je tvořen dvaceti výzkumnými otázkami vlastní konstrukce. Získaná data jsou prezentována pomocí tabulek a grafů. Získaná data napomohla při tvorbě preventivních edukačních materiálů na základní škole.

KLÍČOVÁ SLOVA

internet, dítě, sexting, kybergrooming, sexuální nátlak, sexuální obtěžování, základní škola, sociální síť

TITLE

Children's experiences of sexual harassment and coercion on the Internet

ANNOTATION

The bachelor thesis is focused on sexual harassment and coercion of primary school children on the Internet and their experiences with this issue. The aim of this bachelor thesis is to find out what experience's children have with sexual harassment, sexting, cybergrooming and sexual coercion in the form of threats.

The bachelor thesis consists of two parts - theoretical and exploratory.

The theoretical part deals with the description of basic concepts for work, such as the Internet, social networks and children. Other chapters are devoted to the psychosocial development of the child, children and the Internet, children's risky communication on the Internet, sexual abuse of children on the Internet and work with victims of sexual violence on the Internet.

The research part is based on quantitative research and data analysis from the questionnaire survey. The questionnaire consists of twenty self-developed research questions. The obtained data are presented using tables and graphs. The obtained data helped in the creation of preventive educational materials for elementary schools.

KEYWORDS

internet, child, sexting, cybergrooming, sexual coercion, sexual harassment, elementary School, the social network

Obsah

Úvod.....	13
1 Cíle a metody práce	15
1.1 Cíl práce	15
2 Teoretická část	16
2.1 Internet	16
2.2 Kyberprostor	16
2.3 Sociální sítě	18
2.4 Dítě.....	19
2.4.1 Ohrožené dítě.....	20
2.5 Psycho-sexuální vývoj dítěte.....	20
2.6 Děti a internet.....	21
2.6.1 Vliv internetu na vývoj dítěte	22
2.6.2 Rizikové děti.....	24
2.7 Riziková komunikace na internetu.....	26
2.8 Sexuální zneužívání dětí na internetu	27
2.8.1 Sexuální obtěžování.....	28
2.8.2 Sexuální nátlak.....	29
2.9 Práce s obětí sexuálního násilí na internetu	32
2.9.1 Krizová intervence	32
2.9.2 Dětské krizové centrum	32
2.9.3 Linka bezpečí.....	33
2.9.4 Internetová pomoc	33
2.10 Policie ČR.....	35
3 Metodika výzkumné části	36
3.1 Cíl výzkumné části.....	36
3.2 Výzkumný soubor a průběh výzkumu	37

3.2.1	Dotazník.....	37
3.2.2	Charakteristika výzkumného souboru	38
3.2.3	Analýza sběru dat.....	38
3.3	Prezentace výsledků dotazníkového šetření.....	39
4	Diskuze	61
5	Závěr	65
6	Použitá literatura	66
6.1	Primární zdroje.....	66
6.2	Sekundární zdroje.....	67
6.3	Odborné články	68
6.4	Internetové zdroje.....	68
6.5	Ostatní	68
7	Přílohy.....	71

SEZNAM OBRÁZKŮ

Obrázek 1 – Graf – Návštěva sociálních sítí v ČR v % podle věku (EU Kids Online, 2020) ...	18
Obrázek 2 – Graf – Sociální sítě používané dětmi v ČR od 9 do 15 let. (Český statistický úřad, 2020)	19
Obrázek 3 – Graf – Počet hodin strávených denně na internetu (Český statistický úřad, 2020)	21
Obrázek 4 – Graf – Nejčastější komunikace dotázaných dětí s kamarády (Český statistický úřad, 2020)	22
Obrázek 5 – Graf – Kdo nebo co je pro děti hlavním zdrojem informací o sexu (Český statistický úřad, 2020)	24
Obrázek 6 – Graf – Počet domén zneužívaných k hostování materiálů o sexuálním zneužívání dětí. (IWF, 2020)	28
Graf 1 - Otázka č. 2 – Pohlaví	40
Graf 2 - Otázka č. 4 – Čas strávený na internetu	42
Graf 3 – Otázka č. 5 – Používané sociální sítě	43
Graf 4 – Otázka č. 6 – Informace o internetu od rodičů	44
Graf 5 – Otázka č. 7 – Hlavní zdroj informací o sexu	45
Graf 6 – Otázka č. 8 – Rozrušilo tě něco na internetu	46
Graf 7 – Otázka č. 9 – Komunikace s cizím člověkem na internetu.....	47
Graf 8 – Otázka č. 10 – Zkušenosti se sexuálním obtěžováním	48
.....	49
Graf 9 – Podotázka 10a – Odesílatel obtěžujících zpráv	49
Graf 10 – Otázka č. 11 – Žádost o tajnou komunikaci	50
Graf 11 – Otázka č. 12 – Doručení nevhodných zpráv.....	51
Graf 12 – Otázka č. 13 – Doručení polonahých nebo nahých fotografií	52
Graf 13 – Otázka č. 14 – Doručení polonahých nebo nahých videí	53
Graf 14 – Otázka č. 15 – Odeslání erotických zpráv	54
Graf 15 – Otázka č. 16 – Odeslání erotické polonahé nebo nahé fotografie nebo videa.....	55
Graf 16 – Otázka č. 17 – Umístění veřejně erotické zprávy, fotografie nebo videa.....	56
Graf 17 – Otázka č. 18 – Odeslání polonahé nebo nahé fotografie v budoucnu	57
Graf 18 – Otázka č. 19 – Přijetí schůzky od známého z internetu.....	58
Graf 19 – Otázka č. 20 – Vydírání na internetu.....	59
Graf 20 – Otázka č. 21 – Řešení vydírání.....	60

SEZNAM TABULEK

Tabulka č. 1 – Věk a pohlaví respondentů.....	38
Tabulka 2 - Otázka č. 1 - Věk.....	39
Tabulka 3 - Otázka č. 3 – Na jakém zařízení používáš internet	41

SEZNAM ZKRATEK A ZNAČEK

ADHD	Attention Deficit Hyperactivity Disorders
ASPI	Automatizovaný systém pro práci s právními informacemi
atd.	atakďále
CSA	Child Sexual Abuse
č.	Číslo
ČR	Česká republika
ČSÚ	Český statistický úřad
EU	Evropská unie
IWF	International Watch Foundation
KŘP	Krajské ředitelství policie
MŠ	Mateřská škola
např.	Například
OSPOD	Orgán sociálně-právní ochrany dětí
Sb.	Sbírka
SŠ	Střední škola
VOŠ	Vyšší odborná škola
VŠ	Vysoká škola
ZŠ	Základní škola

ÚVOD

V současném světě je přístup k internetu téměř všudypřítomný. K internetu se můžeme připojit pomocí stolních počítačů, notebooků, tabletů a mobilních telefonů. Právě díky snadné dostupnosti internetu v mobilních zařízeních se zvyšuje vliv sociálních sítí na děti. „*Na sociálních sítích se pohybujeme ve virtuálním světě, kde platí jiná pravidla než pro svět reálný*“ (Máca, 2023). Virtuální svět, se kterým se teenageri dnes běžně setkávají díky internetu, je plný nástrah, ale mohou se zde i mnohé naučit. Internet teenageri nejčastěji používají ke komunikaci, prezentování sebe sama, objevování nových názorů a hodnot, poznávání světa a nových lidí, ale i k experimentování s identitou a rolemi (Nováková, 2023).

Právě s komunikací s cizími lidmi souvisí velké množství rizik, protože se lidé mohou ve virtuálním světě chovat jinak než ve světě reálném či se vydávat za úplně jinou osobu. Děti si často nedostatečně či vůbec neuvědomují důsledky vyplývající z používání, komunikace a sdílení fotografií a videí na sociálních sítích. (Máca, 2023) Děti si zřizují první účet na sociální síti již v 10–11 letech a jsou tedy nuceny lhát o svém věku. V České republice je většina sociálních sítí dostupných od 13 let, Nejčastěji zadávají věk 18 let a jsou tedy považováni za dospělé (Dočekal, 2019, s. 81).

Tato bakalářská práce je zaměřena na zkušenosti dětí se sexuální obtěžováním a nátlakem na internetu z pohledu dětí. Toto téma bylo zvoleno na základě úspěchu filmu Víta Klusáka s názvem *V síti*. Inspirací pro hlubší zkoumání tohoto tématu pro mě byla praktická výuka na střední škole v mateřském a dětském centru, praktická výuka na vysoké škole na OSPOD a také vlastní zkušenost se seznamováním se v online světě. Myslím si, že je důležité o této problematice informovat a provádět osvětu tak, aby děti rozuměly online světu a jeho rizikům.

Bakalářská práce je koncipována jako teoreticko-praktická. Cílem práce je tedy zmapovat zkušenosti dětí na základní škole se sexuálním obtěžováním a sexuálním nátlakem na internetu. Teoretická část má za cíl seznámit čtenáře s odbornými pojmy spojenými s internetem, online komunikací, sexuálním obtěžováním a sexuálním nátlakem. Propojuje pojem dítě, vývoj dítěte a vliv internetu na jeho vývoj. Popisuje také práci s obětmi sexuálního násilí na internetu a s možnostmi pomoci.

Výzkumná část se zaměřuje na kvantitativní výzkum, jehož hlavním cílem je přinést odpovědi na stanovené výzkumné otázky. Tyto otázky jsou zaměřeny na trávení času na internetu, používání sociálních sítí a zkušenosti se sexuálním obtěžováním v podobě zpráv, fotografií a videí. Sexuální nátlak je zde zkoumán z pohledu vydírání dětmi odeslanými *eroticky* laděnými

zprávami, fotografiemi a videi. K získání dat jsou použity metody kvantitativního výzkumu v podobě dotazníkového šetření vlastní konstrukce.

1 CÍLE A METODY PRÁCE

1.1 Cíl práce

Cílem je zjistit, jaké mají děti základní školy zkušenosti se sexuálním obtěžováním a nátlakem na internetu.

Cílem teoretické části bakalářské práce je charakterizovat terminologii v odborné literatuře k zvolenému tématu práce, jako je dítě, internet, sociální síť, sexuální obtěžování a nátlak. Propojit zkoumané téma se sociální prací.

Cílem praktické části je zmapovat, jaké mají znalosti a zkušenosti žáci základní školy s problematikou sexuálního obtěžování a nátlaku na sociálních sítích. Ke splnění tohoto cíle byly stanoveny tyto výzkumné otázky:

Jaké jsou zkušenosti dětí se sexuálním obtěžováním na internetu a sociálních sítích?

Zjistit, zda mají děti zkušenosti se sexuálním obtěžováním a nátlakem na sociálních sítích, a popsat jaké tyto zkušenosti jsou?

Zjistit s kým by sexuální obtěžování a nátlak řešili?

2 TEORETICKÁ ČÁST

V této části práce se zabýváme dostupnou literaturou k vybrané problematice. Vymezíme si zde pojmy používané v celé práci a ukotvíme si je zde současnými zákonnými normami. Kapitoly v teoretické části nám pomohou lépe pochopit problematiku sexuálního obtěžování a nátlaku na internetu jako celku a nastíní směr praktické části.

2.1 Internet

Digitální média jsou moderním komunikačním nástrojem, u kterého používáme počítač, internet, mobilní telefon, email, chat atd., propojující jednotlivé sítě. (Macek, 2011, s. 13-14)

První obecnou definicí internetu, kterou můžeme pro pochopení jeho funkcí využít je „...*volné neorganizované a provizorní seskupení sítí, propojených dohromady..., které vzájemně komunikují.*“ (Kernighan, 2019, s. 180) Další definice hovoří o internetu obdobně, a to jako o „...*celosvětové počítačové sítě umožňující globální komunikaci a sdílení informací ze všech oborů lidské činnosti*“ (Hartl a Hartlová 2010, s. 228). *Internet je globální počítačová síť, propojující sítě lokální a poskytující různé služby, zejména přístup k informacím, možnost psané, audio i video komunikace, přenos dat atd.* (Horská, Lásková, Ptáček, 2010, s. 57). Široká možnost internetové komunikace, je v této práci klíčové téma, díky možnosti rychlému propojení s nejrůznějšími lidmi, která přináší svá rizika.

Internet spatřil světlo světa relativně nedávno a to před 53 lety. Při jeho vzniku byl určen pouze dospělým uživatelům a dětské uživatelé nebyli bráni vůbec v úvahu. Internet měl být místem, kde si jsou všichni uživatelé rovni, tudíž je i dítě jakožto uživatel ve stejném postavení a působí na něj stejné vlivy jako na dospělého. Dítě v tomto otevřeném prostředí není nějak chráněno (Aiken, 2021, s. 19-22).

2.2 Kyberprostor

Internet a kyberprostor spolu úzce souvisí, mnohými laiky a i v mnohých literaturách je internet a kyberprostor brán za totéž (Aiken, 2021, s. 70).

„Kyberprostor je označení pro virtuální realitu interaktivního počítačového světa. Laicky řečeno je kyberprostor veškerý internet, jako takový.“ (Správa sítě slovník pojmů, 2016)

Internet, jako rychle rozvíjející se nové prostředí, sebou nese kromě nesporných výhod i řadu nebezpečí, mnohokrát podceňovanými jeho uživateli. Je potřeba porozumět nejen dostupným rizikům, ale také chování jeho uživatelů v online prostředí. Kyberprostor disponuje určitými

vlastnostmi, které neodpovídají reálnému světu a které často ovlivňují uživatele v jejich chování. (Moravcová, Závěská, 2015, s. 5) Toto chování můžeme označit za disinhibiční efekt, který způsobuje odlišné chování v reálném světě a kyberprostoru, kde se uživatel chová jako by neměl zábrany. Může sdělovat příliš osobní informace či naopak reagovat způsobem, který by v reálném světě nepoužil (Hartl a Hartlová, 2010, s. 103) Což potvrzuje také Janoušek (2015, s. 198-199), který uvádí že jedním z nejcharakterističtějších znaků, kterými se kyberprostor odlišuje od reálného prostoru a světa, je způsob komunikace uživatelů. Pro tento jazyk je typické velké množství znaků, zkratek a také hojně užívaných emotikonů, které často nahrazují neverbální komunikaci užívanou v reálném světě, ovšem nedovedou ji nahradit úplně. Díky zkratkovitosti textu, vytržení z kontextu, bez intonace hlasu a mimiky může dojít k odlišnému dekódování, a tedy jinému pochopení textu. V tomto prostoru není možné dobře rozpoznat ironii, sarkasmus, nadsázku, ale i vtip.

V souvislosti s internetem a kyberprostorem hovoříme také o kyberkultuře. Ta představuje „soubor praktických zvyklostí, postojů, způsobů uvažování a hodnot, které se rozvíjejí ve vzájemné vazbě s růstem kyberprostoru“ (Šmahaj 2014, s. 13). Hodnoty, normy a pravidla chování v kyberprostoru si tedy vytvářejí sami jeho uživatelé. To, jak se v kyberprostoru chováme, je dáno našimi kulturními, společenskými i osobnostními vlastnostmi a hodnotami. V internetové komunikaci se projevuje stres, frustrace, pozitivní i negativní nálada. Internetové příspěvky mají mnohokrát emoční zabarvení a mají vzbuzovat spíše negativní emoce (nenávisť, smutek, strach atd.) (Jirovský 2007 in Moravcová, Závěská 2015, s. 46). Což potvrzuje ve své knize i kyberpsycholožka Aiken (2021), která píše o nebezpečí a dopadu kyberprostoru na rozvoj dítěte.

Velkou výhodou pro rozvoj internetového prostředí a komunikace v něm je jeho relativní anonymita. Relativní je proto, že sice dokážeme zjistit, odkud se člověk připojil, tedy z jakého zařízení, ale nejsme schopni jednoznačně určit, kdo se projevil (Korduliak 2019). Což potvrzuje i další odborná literatura Hulanová (2012, s. 15), je třeba si uvědomit, že anonymita internetu je pouze zdánlivá. Tento fakt by si měli uvědomit všichni uživatelé internetu. Pak by snad ubylo sextingu, kybergroomingu či další trestné činnosti páchané na internetu, a to díky menší troufalosti pachatelů i větší opatrnosti obětí.

2.3 Sociální sítě

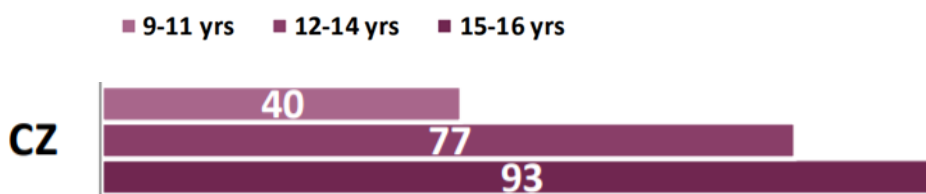
Systémy sociálních sítí nejsou v podstatě ničím jiným než kombinací specializované webhostingové služby a specializovaného vyhledávače. Uživatel si vyplní svůj strukturovaný profil a hned poté může hledat a být nalézán. (Strach 2010, s. 85)

Na světě používá sociální sítě 50,64 % z 7,77 miliardy lidí a 83,36 % uživatelů internetu mají profily na sociálních platformách. (Social media usage in Europe 2021)

Jednou z diskutovaných otázek v poslední době, je ochrana soukromí na sociálních sítích. Ty totiž svou otevřeností nabízejí ideální prostor pro podvodníky a rozvoj kyberšikany, kybergroomingu, kyberstalkingu a dalších jevů. Velkým problémem současných sociálních sítí je také zakládání falešných profilů za účelem pomluvy či pomsty. (Chomynová 2022, s. 37)

Na většině sociálních sítí je možné založit si účet až od 13 let. *Cílem takto stanovené věkové hranice je dát dětem dostatek času, aby získaly potřebnou dávku kritického myšlení, zkušeností i znalostí o internetovém prostředí a sociálních sítích, a ochránit je tak před nevhodným obsahem. Děti si navíc málokdy uvědomují, jaké následky může mít zveřejňování různých informací na sítích, sdílení osobních údajů, fotografií nebo videí.* (Společně bezpečně in Chomynová 2022, s. 37)

Na přiloženém grafu výzkumu EU Kids Online (2020), kterého se účastnilo 2 825 dětí z České republiky můžeme vidět, že děti ve vysoké míře využívají sociální sítě. Jak bylo uvedeno výše většinu sociálních sítí si ovšem dítě může oficiálně založit až od 13 let věku, jinak je profil zablokovan. Z toho vyplývá, že děti musí o svém věku na sociální síti lhát. Dočekal (2019, s. 62) Rodičům doporučuje, aby pokud má dítě zájem o účet na sociální síti v nižším věku, než je stanovených 13 let, aby to byli právě oni, kdo s dítětem nastaví na účtu všechny parametry soukromí a při zakládání účtu nastavili nejnižší možný věk tedy 13 let.

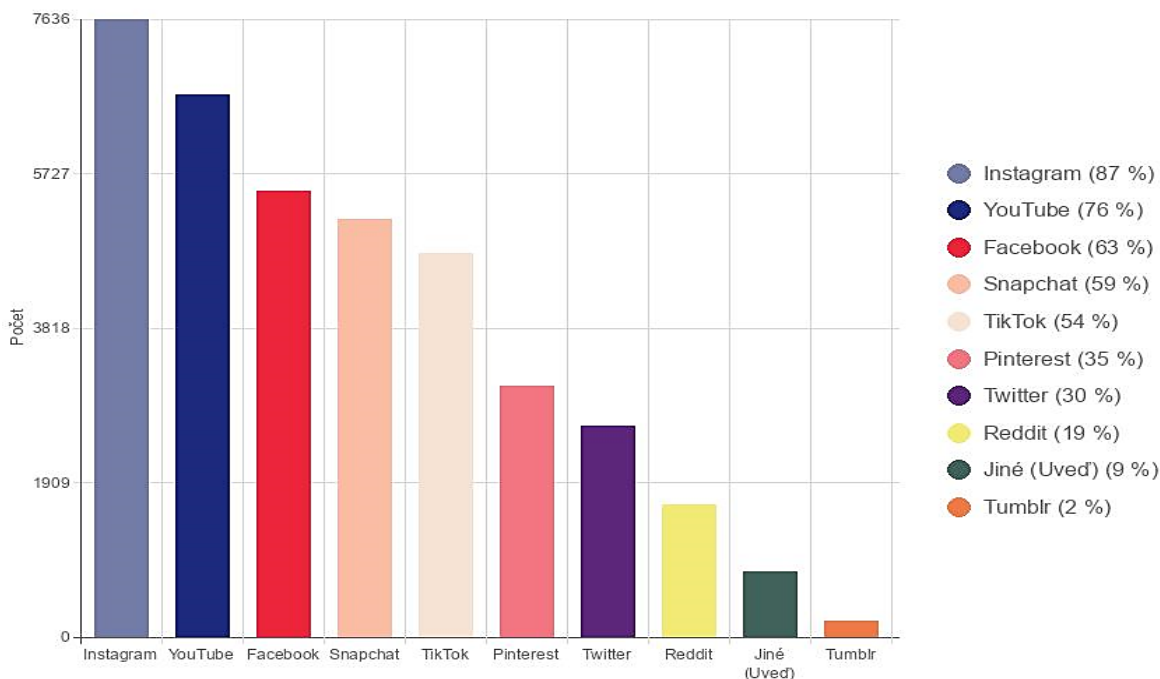

Obrázek 1 – Graf – Návštěva sociálních sítí v ČR v % podle věku (EU Kids Online, 2020)

V ČR tedy používá sociální sítě 77 % dotázaných dětí ve věku 12 až 14 let a až 40 % dotázaných dětí ve věku 9 až 11 let. Přestože souhlasem s podmínkami užívání sociální sítě potvrzujete věk nejméně 13 let, pokud si děti zakládají účet sami, nebo jim jej založí spolužáci, pak nejčastěji

vyplňují věk na 18 let. Ve věku 15-16 let používání sociálních sítí vzroste na 93 % každý den, oproti Finsku, kde je každodenně využívá pouze 21 % dotázaných patnáctiletých. (EU Kids Online, 2020)

Proběhlé minisčítání v roce 2020 nám ukázalo, které sociální sítě využívají české děti nejčastěji a které jsou naopak neoblíbené.

Obrázek 2 – Graf – Sociální sítě používané dětmi v ČR od 9 do 15 let. (Český statistický úřad, 2020)

Z dotazovaných 18 833 dětí ve věku od 9 do 15 let používalo nejvíce dětí Instagram, druhé místo výzkumu obsadil YouTube se 76 %. Třetí nejpopulárnější sociální síť je stále Facebook, jehož preference ovšem stále klesají (Český statistický úřad, 2020)

2.4 Dítě

Pojem dítě lze vymezit z několika různých hledisek. Tato hlediska mohou být psychologická, pedagogická, sociologická či legislativní. V této práci je nejdůležitější vymezení pojmu dítě z právního hlediska, a to v rámci trestního zákoníku a úmluvy o právech dítěte. Dítětem se v trestním zákoníku §126 rozumí „Dítětem se rozumí osoba mladší osmnácti let, pokud trestní zákon nestanoví jinak.“ (Zákon 40/2009 Sb.) S touto hranicí počítá také 1. článek Úmluvy o právech dítěte, který charakterizuje dítě jako „(...) každou lidskou bytost mladší osmnácti let, pokud podle právního řádu, jenž se na dítě vztahuje, není zletilosti dosaženo dříve.“ (Zákon 104/1991 Sb.)

Trestní zákoník (40/2009 Sb.) vymezuje u dítěte pojem dítě do patnácti let a pojem dítě ve věkovém rozmezí od patnácti do osmnácti let. Díky trestní odpovědnosti mladistvých, to jsou děti ve věku od patnácti do osmnácti let, je v české legislativě ukotvený zákon 218/2003 Sb., který tuto trestní odpovědnost upravuje.

2.4.1 Ohrožené dítě

Ohrožené dítě je pojem, který nenajdeme v zákoně 40/2009 Sb. Trestní zákoník, ale jeho definice se vyskytuje v zákoně 359/1999 Sb. o sociálně-právní ochraně dětí v § 6, odstavec e, „(...), *na kterých byl spáchán trestný čin ohrožující život, zdraví, svobodu, jejich lidskou důstojnost, mravní vývoj nebo jmění, nebo je podezření ze spáchání takového činu(...)*“ (Zákon, 359/1999 Sb.).

Definice ohrožení dítěte je současným výkladovým pojetím určující především pro vymezení okamžiku a míry intervence do rodiny. Obecně se jedná o děti vystavené takovému (nepřiměřenému) riziku, kterému nejsou schopny děti vlastními silami zamezit a není toho schopna ani rodina dítěte (Korbel, Lejsková, 2019, s. 11).

Nejdůležitější pro rozvoj vztahu a důvěry mezi dospělým a dítětem je rozvíjení pouta mezi dítětem a dospělým založené na neměnném a citlivém opatrování dítěte a vytváření fungujícího modelu pečující osoby, která zasáhne a utěší dítě ve stresových situacích. Citlivý a odpovědný rodič, kterému dítě věří, dává dítěti pocit bezpečí a poskytuje zázemí pro další zdárný vývoj. Dítě potřebuje stabilitu a pocit bezpečí k dospělému (Ptáček, Kuželová, Čeledová, 2011, s. 14-15).

2.5 Psycho-sexuální vývoj dítěte

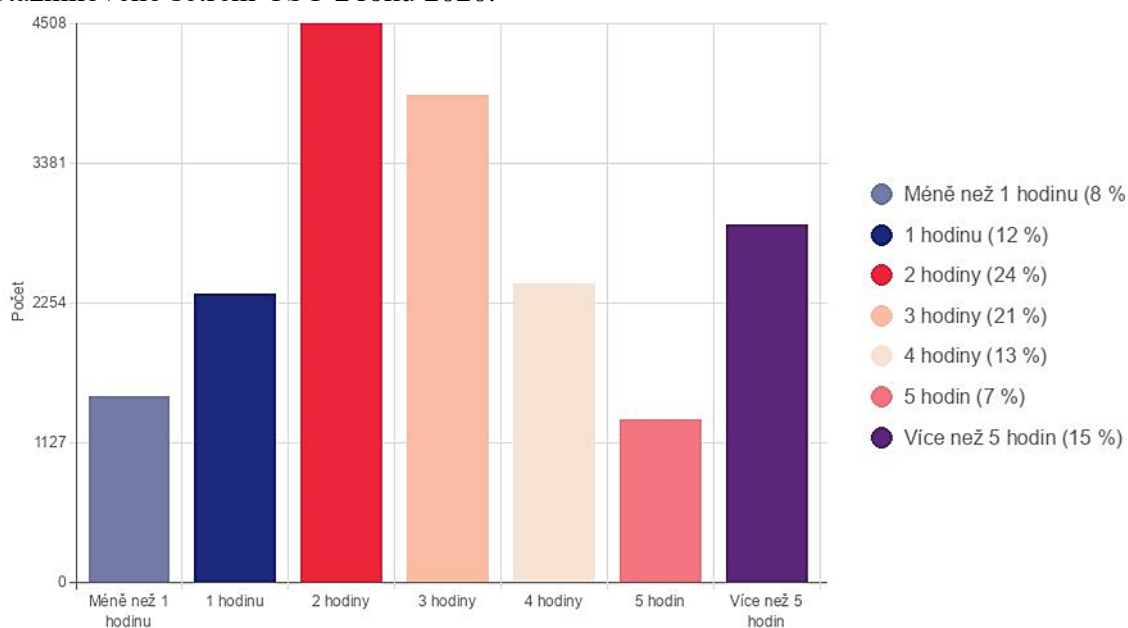
Sexuální chování v dospělosti je ovlivněno společností a kulturou, ve které žijeme, a postojí naší nejbližší rodiny a přátel. Značnou roli v tom, ale hrají sociální a kulturní podmínky dané země a doby, vývoj informačních technologií (např. televize, internet), přístup k informacím, kdy a kde, relevantnost zdroje (např. v rodině, ve škole, na internetu), postoj k sexualitě (např. sexuální tabu, role intimity) a podobně. Psycho-sexualita se u dětí vyvíjí již od narození. Ve všech obdobích má různé projevy, se kterými je možné pracovat, ale potlačení těchto projevů není žádoucí. Je vhodné s dětmi otevřeně hovořit o sexualitě, a to podle věku a rozumových schopností dítěte, vyhýbat se citově zabarveným projevům pohoršení, zděšení nebo i přílišného nadšení. Dítě by mělo dostat relevantní odpovědi na své otázky (Jonášová, 2012).

„Sexuální čili pohlavní identita se utváří v raném dětství, nejdéle do 3 let věku dítěte.“ (Weis et kol., 2010, s. 102) Na sexuální identitu dále navazuje pohlavní (sexuální) role, která je projevem pohlavní identity. Rodiče jsou pro dítě hlavním vzorem a identifikátorem důležitým pro rozvoj a postoj k druhému pohlaví a vztahu. V 6 letech s nástupem do školy se k rodičům přidávají spolužáci, učitelé a dále pak média.

V pubertě může vznikat konflikt mezi pohlavní identitou, rolí a vlastní identifikací a pohledem na pohlavní role. Dítě si v té době hledá a vymezuje vlastní identitu a sexualitu, a to i se sexuálními preferencemi. Psychosexuální vývoj je oproti biologickému vývoji opožděný, dítě vypadá starší, vyspělejší, ale chování je ještě dětské. (Weis et kol. 2010, s. 103).

2.6 Děti a internet

„S rozmachem internetu a digitálních technologií, přesunem řady aktivit na internet a nárůstem dostupnosti mobilních telefonů všem skupinám populace a s tím související vysokou dostupností časově neomezeného připojení k internetu prostřednictvím mobilních telefonů významně vzrostlo v posledních 20 letech užívání internetu a digitálních technologií mezi dětmi a mládeží. Nárůst užívání internetu a digitálních technologií a následně nárůst jeho nadužívání a výskyt rizik s ním spojených se postupně staly předmětem zájmu průřezových dotazníkových studií realizovaných na reprezentativních vzorcích dětí a mládeže“ (Chomynová 2022, s. 45). V následujícím grafu můžeme vidět odpovědi kolik hodin tráví české děti na internetu z dotazníkového šetření ČSÚ z roku 2020.

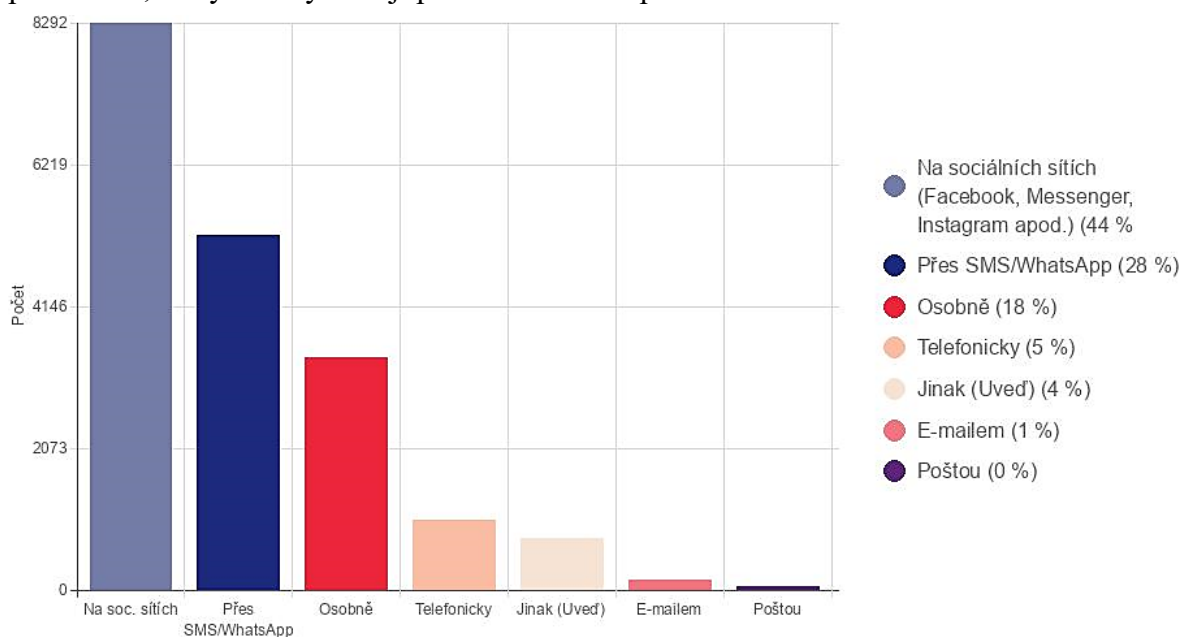
Obrázek 3 – Graf – Počet hodin strávených denně na internetu (Český statistický úřad, 2020)

České děti trávily na internetu v průměru 2 až 3 hodiny denně podle posledních dat z provedeného minisčítání ČSÚ v roce 2020. Dvě hodiny tráví na internetu 4507 z dotázaných

dětí, zatímco tři hodiny na internetu tráví 3922 dotázaných dětí. Třetí nejčastější odpovědí bylo že děti na internetu tráví více než 5 hodin každý den. Nejméně dětí volilo odpověď pět hodin strávených na internetu denně (Český statistický úřad, 2020).

„Sociální sítě užívá rizikově, tj. 4 a více hodin denně, 25-30 % žáků ZŠ a 45-50 % studentů SŠ, o víkendech je čas strávený na sociálních sítích ještě delší. Podle screeningové škály Social Disorder Media Scale spadá do kategorie rizika v souvislosti s užíváním sociálních médií 3-7 % 11-15 letých“ (Chomynová in drogy-info, 2022).

Na druhém grafu v této kapitole můžeme vidět, že internet je nejčastější komunikační prostředek, který děti využívají při komunikaci s přáteli.

Obrázek 4 – Graf – Nejčastější komunikace dotázaných dětí s kamarády (Český statistický úřad, 2020)

V 44 % děti využívají ke komunikaci s přáteli sociální sítě např. Facebook, Instagram atd. Přes SMS či WhatsApp komunikuje 28 % dětí. Jako třetí nejčastější odpověď volily děti osobní komunikaci. Nejméně volenou možností byl e-mail a poštovní komunikace (Český statistický úřad, 2020).

2.6.1 Vliv internetu na vývoj dítěte

Ze zprávy o digitálních závislostech z roku 2022 vyplývá, že dlouhodobé nadužívání internetu a sociálních sítí má dopad na děti v oblastech snížení fyzické aktivity, zvýšené obezity, nesoustředěnosti, zanedbávání volnočasových aktivit. Dále mají děti problémy se spánkem, jídlem, ve škole (např. horší prospěch). Omezují sociální kontakty s kamarády i rodinou a nahrazují je online formou. U dospívajících adiktologických klientů se závislostí na internetu a sociálních sítích se objevuje spojitost s úzkostnými poruchami, ADHD, depresí,

sebevražednými myšlenkami, ale i s agresivitou a konzumací alkoholu (Chomynová, 2022, s. 45).

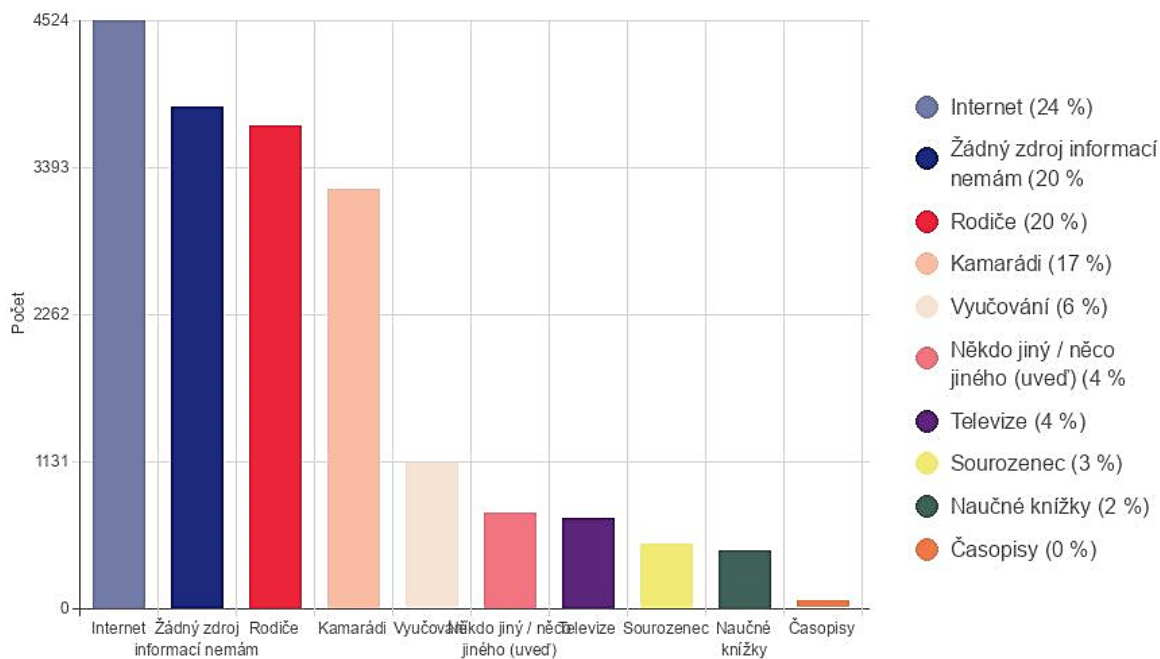
Dočekal (2019 s. 143-170) v knize *Dítě v síti* vytvořil manuál pro rodiče a pečující osoby, kdy se zabývá vývojem dítěte a vlivem internetu v několika věkových kategoriích. V současné době je již internet a digitální technologie dostupná kdekoliv a kdykoliv, jejich vlivu se prakticky nemůžeme vyhnout. Doporučuje nebránit dítěti ve využívání digitálních technologií, ale naučit dítě pohybovat se ve světě internetu a médií. Nabádá rodiče, aby předávali svým potomkům své znalosti a zkušenosti s internetem. Kniha se zaměřuje na děti od 2let do rané dospělosti.

V této práci se zaměřuji na děti od 10let do 15let. „*V tomto věku je polovina mladých online takřka konstantně. Zbylá polovina se připojuje k internetu několikrát denně*“ (Dočekal, 2019, s. 58). Děti se v tomto věku vymezují vůči rodičům, hledají nové ideály a vzory, osvobozují se z rodičovské kontroly změní hesla na sociálních sítích, vytvoří si hesla na telefonu, tabletu, notebooku či počítači. I děti mají právo na soukromí, ale to neznamená, že mohou internet využívat bez jakéhokoli omezení či kontroly (Dočekal, Müller, Harris, Heger at kol, 2019, s. 160).

Dávejte si pozor, jaký vzor dítěti dáváte, pokud sami trávíte na internetu a sociálních sítích hodiny, dítě se samo nezmění, ale bude napodobovat váš vzor. Je prokázáno, že děti, které tráví více času za klávesnicí počítače mají lepší koordinaci jemné motoriky a také lepší koordinaci takzvaně oka a ruky, psaní a čtení textových zpráv může napomáhat jazykové gramotnosti. Ovšem negativních dopadů digitálních technologií je více např. neobratnost v mluveném projevu, problémy v rámci socializace, empatie, vnímání sebe samého. Taktéž se přidávají problémy v navazování a udržení zdravého partnerského vztahu i sexuálního života. Zároveň, ale nesmíme zapomenout, že digitální technologie a internet tu s námi i nadále budou a nemůžeme je vědomě ignorovat (Aiken, 2021, s. 189).

Na přiloženém grafu můžeme vidět koho děti ve věku 9-15 let považují za hlavní zdroj informací o sexu a sexualitě.

Obrázek 5 – Graf – Kdo nebo co je pro děti hlavním zdrojem informací o sexu (Český statistický úřad, 2020)

Z výzkumu ČSÚ vyplývá, že 24 % (4 522) z 18 832 dotazovaných dětí považuje za hlavní zdroj informací o sexu internet. Rodiče jsou s 20 % na děleném druhém místě s dětmi, které uvedly, že nemají žádný zdroj informací o sexuální problematice. Vyučování ve škole označilo pouze 6 % dotazovaných a naučnou literaturu pouhá 2 % Časopisy označilo 62 respondentů, statisticky tedy 0 % (Český statistický úřad 2020). Tento výzkum pouze potvrzuje, že internet hraje velkou roli v životech dětí a mnohdy jim poskytuje informace, ovšem nikterak cenzurované, nepřesné a mnohdy zcela lživé.

2.6.2 Rizikové děti

„Děti, na kterých byl spáchán trestný čin ohrožující život, zdraví, svobodu, jejich lidskou důstojnost, mravní vývoj nebo jmění, nebo je podezření ze spáchání takového činu“ (Zákon č. 359/1999 Sb., § 6, e).

Při jakémkoli traumatu se u člověka spouští záchranné reakce, které mají za úkol nastoupit co nejdříve. Díky tomu se mění vnímání, reakce a celkový vztah k sobě i dospělému (Matoušek, 2017, s. 16). Nejrizikovější je v této souvislosti setkávání dětí s osobou, se kterou se seznámí na internetu. Téměř pětina českých dětí ve věku 9 až 16 let dokonce tuto zkušenost přiznala. Dodejme, že rodiče vědí pouze o polovině takových setkání (Soukup, 2011).

Centrum prevence rizikové virtuální komunikace Pedagogické fakulty Univerzity Palackého v Olomouci prokazuje ve svém výzkumu, že děti v České republice, patří v komunikaci ve virtuálních prostředích k evropské špičce. Naše děti velmi dobře ovládají digitální technologie

a internetovou komunikaci, bez problému chatují, vyhledávají informace, navazují virtuální sociální kontakty atd. (Kopecký, Szotkowski 2019, s. 6-8). Jenže již nejsou schopni domyslet následky svého jednání díky nevyspělé psychice a mentalitě.

Vyšší riziko sexuálního ohrožení na internetu závisí na určitých vlastnostech. Jako je náchylnost a nerozpoznání manipulativního chování. Dalším faktorem pro rizikové chování na internetu je život v rizikovém prostředí (např. šikana ve škole, sociální vyloučení, hledání podpory, přijetí), s tímto faktorem můžeme propojit i další faktor, a to vykazování rysů spojených s obětí či možnou obětí sexuálního zneužití. (Máčelová, 2015, s. 29)

Zvýšeně ohrožené mohou být také děti ve věku 11-17 let, ženského pohlaví, trávící mnoho volného času v on-line komunikačních prostředích, projevující znaky závislostního chování, se sníženou sebeúctou a s nedostatkem sebedůvěry, strádající nedostatkem lásky a pozornosti, osamělé, s nedostatkem kritického myšlení, zvýšeně sugestibilní a otevřené manipulaci, neznalé, nepoučené nebo nevěnující pozornost varování před riziky, příliš otevřené v internetové komunikaci (Mašková, 2012, s. 9).

Podle webu Záchranný kruh (2020) jsou sexuálním zneužitím více ohroženy děti mladších věkových skupin, děti, které jsou v rodině opomíjené, děti, jejichž rodiče jsou násilní vůči sobě i dětem., děti, které jsou fyzicky či psychicky handicapované, děti, jejichž rodiče jsou často na delší dobu mimo domov, děti, jejichž rodič má nového partnera, děti, jejichž rodiče pijí alkohol a zneužívají drogy, děti žijící s psychotickým rodičem, děti, které nevědí, že jejich tělo patří jen jim a nikdo na ně nemá právo sahat, taktéž děti emočně deprivované. (Záchranný kruh 2020).

Oběťmi se stávají děti s nízkou sebeúctou, děti, které se ocitly v nouzi, dále pak děti přehnaně důvěřivé, které jsou ochotnější se zapojit do konverzace s cizími lidmi (Kopecký, Krejčí, Szotkowski, 2013, s. 21). Ovšem stále častěji se ukazuje, že oběťmi jsou také děti z naprosto běžných sociálních skupin obyvatel a z běžně fungujících rodin, které za běžných okolností nevykazují rizikové znaky (Máca, 2018). „*Mezi mladými, a možná by se dalo napsat i dětmi, je sexting velice oblíbenou činností. Není totiž již výjimkou, že případ sextingu, který se dostane do šetření Policie ČR, se týká dětí ve věkovém rozmezí 11 – 13 let*“ (internetem bezpečně, 2018).

Mezi dívkami jsou nejčastějšími oběťmi 13–14leté s blond vlasy, u chlapců pak 12–13 letí bruneti se zájmem o sport, kteří jsou částečně odhaleni na profilové fotografii (Kožíšek a Písecký, 2016, s. 24). Jak upozorňuje Ševčíková a kolektiv (2014, s. 10-11) sociální sítě a digitální komunikace neslouží dětem pouze ke komunikaci mezi vrstevníky, ale i se zájmovými skupinami jako jsou různé kroužky a kluby (např: fotografování, fotbal, film), ale i jiné skupiny

(např. Emo, Gothic atd.). Některé z těchto skupin fungují i v reálném světě a lidé v nich se setkávají, jiné fungují jen na bázi online propojení.

Někteří pachatelé používají pohrůžky, nátlak, podplácení a útočení na city dítěte. Vždy jde o útok na nevědomost dítěte, které neví, kam se má obrátit o pomoc. Mnohým potenciálním sexuálním výpadům mohou děti zabránit tím, že je dokáží již rozpoznat a nejsou překvapeny a zaskočeny nebo zcela zmateny (Policie ČR – KŘP Plzeňského kraje, 2021).

2.7 Riziková komunikace na internetu

Charakter online prostředí dodává nový rozměr vnímání soukromí. Zatímco v běžném životě má soukromí jedince poměrně jasně vymezené hranice, ve světě internetu se ony meze jeví jako značně problematické. Proces odhalování soukromí na internetu se liší podle užitých médií, která k odhalování soukromí přispívají nejvíce, jsou sociální sítě. (Ševčíková a kol., 2014, s. 106). „*Internet, nabízí mnoho služeb komunikace mezi lidmi včetně chatování, které může být nebezpečné. Mnoho dospělých osob, ale i děti využívají textový chat, kdy si předávají písemné zprávy a video chat, kde lidé komunikují prostřednictvím webové kamery či hraní počítačových her. Při chatování se můžeme seznámit s neznámými lidmi a musíme být obezřetní při komunikaci s možným agresorem*“ (Policie ČR – KŘP Plzeňského kraje, 2021).

Dle webového portálu e-bezpečí.cz, který vznikl pro podporu učitelů a rodičů v online vzdělávání jsou informační a komunikační technologie jsou fascinující nástroje, které umožňují navazovat virtuální vztahy, vytvářet virtuální skupiny lidí, kteří by se v běžném „reálném“ životě nesetkali. Ne každý uživatel internetu je však důvěryhodný, díky anonymitě uživatelů internetu lze jen velmi těžce odhadnout, kdo se nachází na druhé straně (Net University s.r.o. 2010-2012).

„*Zejména při písemné komunikaci v online prostředí, například na sociální síti, nemůže uživatel v daném okamžiku s jistotou určit, s kým komunikuje, pokud se jeho protějšek rozhodne skrývat svou skutečnou identitu. Vytvořit virtuální identitu odlišnou od reálné identity je snadné. Dítě se stává obětí internetových agresorů zejména proto, že nedokáže včas odhalit motivaci, emoce a manipulativní techniky svého protějšku*“ (Eckertová, 2017).

Je třeba mít neustále na paměti, že jsme to my uživatelé sociálních sítí, kdo nejčastěji dává agresorům materiál a prostor k možným útokům. Vždy je nutné mít na paměti, že sdílený obsah pro nás může být ohrožující. Pokud cítíme nejistotu u dané fotografie či videa je lepší jej nesdílet (Kožišek, Písecký, 2016, s. 33).

Kdykoli se seznamujeme na internetu vzniká důvěra mezi lidmi rychleji, můžeme říct prakticky okamžitě než v offline světě. Lidé mají tendenci snadněji svěřit soukromé informace někomu koho nejspíš již nikdy neuvidí. Taktéž nám připadá, že riziko zranění od internetového partnera je nižší. Ovšem není rozumné odhalovat se tolik (Aiken, 2021, s. 141-142).

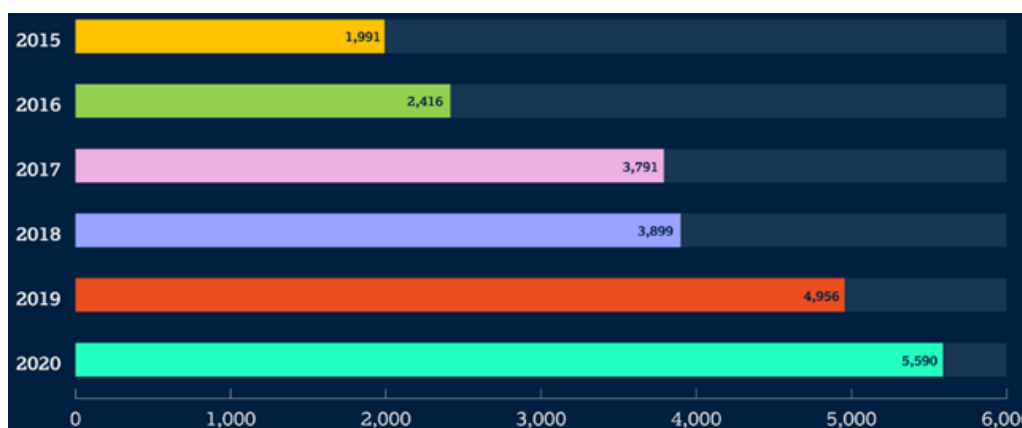
2.8 Sexuální zneužívání dětí na internetu

K zdokonalení komunikace v kyberprostoru se čím dál častěji využívá doplňující příslušenství, např. mikrofony či webové kamery, které umožňují přenášet také zvuk a obraz. To může při běžné komunikaci znamenat výhodu, avšak někteří uživatelé internetu mohou toto příslušenství využít k realizaci internetové trestné činnosti. S dostupností moderních technologií je využívání videohovorů stále snazší (Jirovský, 2007, s. 20-24).

Sexuální zneužívání dětí na internetu se pojí i s dětskou pornografií. Dětská pornografie ve virtuálním prostředí se s pandemií koronaviru začala vyskytovat více i v České republice. Zatímco za sledované období 2019 (březen, duben, květen) počet případů této trestné činnosti nepřesáhl tisícovku, za stejné období roku 2020 bylo překonáno vždy, a to dokonce až na dva tisíce případů za měsíc. Rostoucí tendence v pohlavním zneužívání nezletilých se nevyhnula ani Slovensku (Europol in Komárek, 2021).

V důsledku opatření spojených s pandemií trávily děti v měsících roku 2020 a 2021 podstatně více času na internetu a často bez dozoru. Byly tak zranitelnější vůči zneužití. Pachatelé pohlavního zneužívání využili situace k lepšímu přístupu k potenciálním obětem. Došlo k nárůstu praktik jako je sexuální obtěžování a sexuální nátlak či kybergrooming. Díky digitálním technologiím se pachatelé mohou k dětem dostat prostřednictvím webkamer připojených zařízení a chatovacích místností na sociálních sítích, ale i ve videohrách. (Evropský parlament, 2021)

Na následujícím grafu můžeme vidět, jak stoupá počet domén, na kterých se objevuje dětská pornografie, inzerce s dětskou pornografií či odkazy na ni.

Obrázek 6 – Graf – Počet domén zneužívaných k hostování materiálů o sexuálním zneužívání dětí. (IWF, 2020)

Na přiloženém grafu pak názorně můžeme vidět nárůst počtu domén, kde figurovala dětská pornografie ve formě fotografií i videí. Za pět let se počet domén téměř ztrojnásobil. (IWF 2020) „Z hlášení organizace International Watch Foundation vyplývá, že u více než 150 tisíc webových stránek se potvrdil obsah v podobě fotografií sexuálního zneužívání dětí, odkazů na tyto snímky nebo jejich inzerce. Pohlavní zneužívání nezletilých šířilo přes pět a půl tisíce internetových domén vysledovaných v téměř šesti desítkách zemí“ (Komárek, 2021).

Páchání této trestné činnosti na internetu a sociálních sítích navíc stále není poškozenými oznamováno v dostatečné míře. Mnoho případů internetového zneužívání a vydírání dětí není mnohdy orgánům činným v trestním řízení oznámeno kvůli tomu, že se poškozené děti stydí za materiál, který poskytly pachatelé, nebo si mnohdy ani neuvědomují, že se staly oběťmi trestného činu. Oběťmi jsou často malé děti i ve věku kolem sedmi let. Osobnostní a psychologický dopad na oběti takové trestné činnosti je markantní. (Policie ČR – zpravodajství, 2017)

2.8.1 Sexuální obtěžování

Sexuální obtěžování zahrnuje všechny nežádoucí a nechtěné sexuální návrhy, žádosti o sexuální služby a jiný verbální nebo fyzický kontakt sexuální povahy, který vytváří nepřátelské nebo útočné prostředí. Sexuální obtěžování můžeme označit za formu násilí na ženách a mužích, ale také za diskriminační zacházení. Klíčovou součástí definice je slovo "nežádoucí". (Smetáčková, Pavlík, 2011, s. 12)

Uvádí se, že existují dva typy definic sexuálního obtěžování:

1. Definice objektivní, které na něj nahlíží zvenčí, bez emocí a osobního zaujetí, jsou typické svou nestranností, neutrálností a často se objevují v právních textech.

2. Definice subjektivní, které na sexuální obtěžování nahlíží z pohledu oběti, či naopak pachatele, a tedy v rámci definice může být patrná určitá předpojatost jedné či druhé strany, což je dáno tím, že to, co jeden člověk může považovat za sexuální obtěžování, zatímco jiný nikoliv. (Tyner a Clinton 2010, 33-49)

Pokud bychom chtěli koncentrovat svou pozornost na objektivní definici, jistě bychom dle výše uvedené charakteristiky sáhli po českém zákoníku. Tam bychom našli tuto definici: Za diskriminaci se považuje i sexuální obtěžování. Sexuálním obtěžováním se rozumí chování, včetně opomenutí, kdy se s jednou osobou zachází méně příznivě se sexuálním podtextem, a to z důvodu rasy, etnického původu, národnosti, pohlaví, sexuální orientace, věku, zdravotního postižení, náboženského vyznání, víry i z důvodu státní příslušnosti. (Zákon č. 198/2009 Sb. §2-4).

2.8.2 Sexuální nátlak

Kdo jiného násilím, pohrůzkou násilí nebo pohrůzkou jiné těžké újmy donutí k pohlavnímu sebeukájení, k obnažování nebo jinému srovnatelnému chování nebo kdo k takovému chování přiměje jiného zneužívaje jeho bezbrannosti, bude potrestán odnětím svobody na šest měsíců až čtyři léta nebo zákazem činnosti. Stejně bude potrestán pachatel, který přiměje jiného k pohlavnímu styku, k pohlavnímu sebeukájení, k obnažování nebo jinému srovnatelnému chování zneužívaje jeho závislosti nebo svého postavení a z něho vyplývající důvěryhodnosti nebo vlivu. Příprava je trestná. (Zákon č. 40/2009 Sb. §186 (1-7))

Pro sexuální nátlak je podstatné vyvolání závislosti oběti na pachateli. Jedná se o stav, v němž se oběť (např. žák, šikanované dítě, neoblíbené dítě) nemůže úplně svobodně rozhodovat, protože je psychicky či emocionálně zavázána pachateli (např. učitel, bývalý partner, nový internetový kamarád). Není však vůči němu plně bezbranná, stále má určitý prostor ke svobodnému rozhodování a vyhledání pomoci. (ASPI 2013)

„Existují převážně dva hlavní motivy pachatelů této trestné činnosti. Předmětem jejich zájmu je buď získání materiálu (fotografií případně videa zobrazujícího dítě) či osobní setkání se sexuálním podtextem, nebo jsou to zájmy ekonomické, kdy je cílem finanční prospěch z následného vydírání.“ (Policie ČR – zpravodajství 2017)

Formou nátlaku mohou být výhrůžky, vyvolávání pocitu viny, nebo neustálé kladení stejných otázek, dokud oběť nátlaku nevysloví souhlas. Souhlas udělený po nátlakovém jednání však nemůže být považován za platný a nelze se na něj odvolávat. (Grivna 2009, s. 68). Sexuální nátlak může úzce souviset se sextingem a kybergroomingem. Nebezpečí se skrývá v tom, že

sexuálně laděný materiál lze zneužít k vydírání oběti, manipulaci, pomstě či kyberšikaně. Intimní fotografie, či videa bývají zneužívány např. po rozchodu jedním z bývalých partnerů, u nezletilých často také k vydírání a dožadování se osobního setkání, či zasláním dalšího sexuálně laděného obsahu. (Kopecký et al. 2017, s. 5-6)

2.8.2.1 Sexting

Sexting se nejčastěji vyskytuje na sociálních sítích (Facebook, Instagram, Twitter atd.) a internetových seznamkách, šíří se však také prostřednictvím e-mailů či mobilních telefonů. Jedná se o jeden z problémů, který se objevuje na základě komunikace v kyberprostoru a může se týkat dospělých, ale také dětí. Právě ty jsou nejrizikovější skupinou, které se sexting dotýká. (sexting, 2013)

Kopecký (2014) vymezuje několik fází modelového chování útočnicka v rámci sextingu:

1. Fáze první – útočnick osloví možnou oběť a velmi často se vydává za osobu stejného pohlaví s cílem vyvolat důvěru. Např: „Ahoj, já jsem Lucie, nechceš se skamarádit?“

2. Fáze druhá – predátor vyzve možnou oběť, aby si vyměnili své fotografie, nemusí být sexuální povahy. Pro další získání důvěry je pachatel pošle první. Útočnick vzhled dítěte chválí a vybízí jej k zaslání dalších fotek. Např: „Jsi moc hezká. Pošleš mi nějaké další fotky? Třeba fotku tvojí postavy...“

3. Fáze třetí – pachatel dítě vybízí k dalšímu posílání fotografií, pomocí lichotek a příjemného jednání a intimní ráz se stupňuje, požaduje na nich určité gesto nebo nápis s datem např. „pro Lucinku, 8. července 2014.“

4. Fáze čtvrtá – v této fázi začne pachatel oběť vydírat, požaduje další fotografie nebo osobní schůzku, pokud dítě odmítne vyhrožuje zveřejněním fotografií, posláním rodičům, kamarádům anebo do školy. Dítě mnohokrát nátlaku podlehne. Spousta dětí zpočátku sexting považuje za pouhou konverzaci, přičemž si neuvědomují rizika, kterým mohou v budoucnu čelit (Kopecký, 2014, s. 352-354)

Odborníci z NOBullying.com (2017) zveřejnili nejčastější následky, které svým obětem přináší sexting. Jako je veřejné ponížení, sociální izolace, deprese, potrestání rodiči, vydírání, znásilnění, šikana, pronásledování, narušení sebevědomí, kyberšikana, vyloučení ze školy, problémy s přijetím na vysokou školu, problémy při hledání zaměstnání, potíže s navázáním partnerského vztahu. Některé důsledky sextingu se projeví s časovou bezprostředností, jiné mohou vyvstat s různě dlouhým časovým odstupem. Může se také stát, že zasáhnou nejen oběť

sextingu, ale také její blízké okolí. Důsledky sextingu se mohou projevit bezprostředně poté, nebo i s poměrně velkým časovým odstupem.

Oběti sextingu si některé z důsledků vůbec neuvědomují. V drtivé většině případů se zaměřují pouze na strach z prozrazení před rodiči, spolužáky a učiteli, ve kterém vidí hrozbu zákazů ze strany rodičů, ponižování ze strany spolužáků či vyloučení ze školy. Tyto hrozby často vedou u oběti k pokusu o sebevraždu či až k dokonané sebevraždě. (Jolicoeur a Zedlewski 2010, s. 9-10).

2.8.2.2 Kybergrooming

Dalším fenoménem, se kterým se děti mohou setkat v rámci sexuálního obtěžování či nátlaku na internetu je kybergrooming. Odborníci se shodují na tom, že kybergrooming spadá do kategorie sociálně patologických jevů, které jsou založeny na psychické manipulaci, přičemž jedním ze specifíků je, že bývá realizován v prostředí informačních technologií (internetem bezpečně 2018).

Ačkoli neexistují informace, které by přesně vymezovaly rozsah kybergroomingu, existuje předpoklad, že tento fenomén zasahuje život dětí napříč různými společenskými třídami, etniky a kulturami i geografickými oblastmi, přičemž všechny tyto děti bez ohledu na rasu, kulturu či původ jsou stejnou měrou ohroženy viktimizací kybergroomingu (Kantorová, 2011, s. 31-34). Z výzkumu provedeném v roce 2019 dostalo od jiného uživatele (uživatele neznali osobně z reálného světa) sociální sítě nabídku na schůzku v reálném světě 26,77 % respondentů (7274 dětí z 27177) Z pozvaných pak na schůzku dorazilo téměř 70 % dětí (5081 ze 7274). (Kopecký, Szotkowski 2017, s. 26-27)

Typický průběh kybergroomingu:

- Vzbuzení důvěry a snaha izolovat oběť od okolí
- Podplácení dárky, penězi, budování přátelského vztahu
- Získání nebezpečných materiálů k případnému vydírání
- Emocionální závislost oběti na útočnickovi
- Osobní schůzka
- Sexuální obtěžování, zneužití (Nebud' oběť, 2010)

Typickou obětí kybergroomingu je dítě, a to jak ženského, tak mužského pohlaví. Dívky pak bývají pachatelem obtěžovány častěji než chlapci, a to v poměru 56 %: 44 %. Co se týče věku, oběťmi kybergroomerů jsou nejčastěji mezi 11 a 17 lety (Briggs et al., 2011)

2.9 Práce s obětí sexuálního násilí na internetu

Dítě, které bylo sexuálně zneužíváno, nebo jakkoli nepatřičně vystavené sexuálnímu kontaktu, činnosti či chování se v odborné literatuře označuje jako CSA syndrom angl. Child Sexual Abuse (Milfait, 2015). Je to téma, které se na jednu stranu může zdát jako důkladně popsané a známé, na druhou stranu působí ve společnosti stále jako tabu. (Morysková, 2018)

2.9.1 Krizová intervence

Krizová intervence je způsob pomoci v takové životní situaci, kde vlastní zdroje pro zvládnutí zátěže už nedostačují. Pracovníci zjišťují aktuální situaci klienta nebo jeho blízkých, problémy, se kterými si klient neví rady. Pracovník pomáhá klientovi legitimizovat jeho emoce, nabízí pochopení pro klientovo prožívání (Diakonie, 2021). Krizovou intervenci Hartl a Hartlová (2010) definují jako psychoterapeutickou pomoc, která je poskytována v krizových situacích, tato pomoc může probíhat po telefonu nebo v přímém kontaktu.

Cílem krizové intervence je ohraničit aktuální problém a stabilizovat, zklidnit klienta a zmírnit krizi. Růžička (2013, s. 17) rozděluje krizi na tři pilíře.

- Psychická stabilizace klienta. Zde záleží, jak pracovník provádí rozhovor, doporučuje klidný, vstřícný a empatický přístup. Pracovník by měl být schopný v tuto chvíli posoudit závažnost problému a orientovat se v něm.
- Zamezení stupňování situací prohlubující krizi. Zde pracovník analyzuje situaci klienta v celé rovině klientových problémů a možností, hledají se spouštěče krize. Spolu s klientem pracují na alespoň částečných řešeních.
- Zprostředkování následné péče. Hledání, zprostředkování kontaktu nebo doprovázení k dalším specialistům.

2.9.2 Dětské krizové centrum

Dětské krizové centrum podporuje svojí činností cíle, které vyplývají z ustanovení Úmluvy o právech dítěte, poskytuje služby dle zákona č. 108/2006 Sb., o sociálních službách. (krizová pomoc, telefonická krizová pomoc, odborné sociální poradenství). Dále dětské krizové centrum poskytuje obětem trestných činů odbornou pomoc dle zákona č. 45/2013 Sb., zákon o obětech trestných činů. Výchozím principem v krizové pomoci je vždy zájem a potřeby daného dítěte. (Dětské krizové centrum, 2021)

V Libereckém kraji není registrované žádné dětské krizové centrum.

2.9.3 Linka bezpečí

Sdružení linka bezpečí bylo založeno za účelem pomáhat dětem a mladým lidem při každodenních starostech a problémech a při těžkých životních situacích. Číslo linky bezpečí je 116111 a dá se na něj dovolat po celých 24 hodin denně a je zdarma. (Kožíšek, Písecký, 2021, s. 149)

Linku bezpečí můžete kontaktovat také e-mailovou formou nebo kontaktním formulářem s odpovědí do 3 pracovních dní. Další možností kontaktu je chat, který je dostupný denně v čase 9-13h a 15-19h. *„Cílem linky bezpečí je, aby si děti a studenti, kterým Linka bezpečí pomáhá, dokázali dobře poradit. Ideální je, aby po kontaktu s námi zvládli své starosti postupně řešit už bez naší pomoci.“* (Linkabezpeci, 2021)

Pro rodiče a pečující osoby, učitele a jiné osoby se starostí o dítě se mohou obrátit na rodičovskou linku, kterou spravuje linka bezpečí. Taktéž nabízí krizovou pomoc, rodinné a výchovné poradenství po telefonu na čísle 606 021 021. (Linkabezpeci, 2021)

Linku bezpečí a telefonickou krizovou pomoc v Libereckém kraji nabízí Centrum intervenčních a psychosociálních služeb Libereckého kraje p. o na čísle 606 450 044., která je bez věkového omezení. Tato linka má taktéž za cíl „poskytovat Telefonickou krizovou pomoc (dle zákona 108/2006 Sb.) na přechodnou dobu osobám, které se nacházejí v situaci ohrožení zdraví či života nebo v jiné obtížné životní situaci, kterou dočasně nemohou řešit vlastními silami.“ (linka-duvery, 2021)

2.9.4 Internetová pomoc

V oblasti prevence kriminality na internetu je Česká republika na předních místech v rámci Evropy. Vznikly zde různé projekty, které se zabývají různými tématy a jsou zaměřeny na dětské uživatele, rodiče, vychovatele a učitele, ale i seniory (Kožíšek, Písecký, 2016, s. 144).

2.9.4.1 E-bezpeci.cz

„Projekt E-Bezpečí je celorepublikový certifikovaný projekt zaměřený na prevenci, vzdělávání, výzkum, intervenci a osvětu spojenou rizikovým chováním na internetu a souvisejícími fenomény. V posledních letech se projekt také věnuje pozitivnímu využívání IT ve vzdělávání a běžném životě. Projekt E-Bezpečí je realizován Centrem prevence rizikové virtuální komunikace Pedagogické fakulty Univerzity Palackého ve spolupráci s dalšími organizacemi.“ (E-bezpečí, 2021)

Projekt E-Bezpečí se zaměřuje na tyto témata:

Kyberšikanu a sexting, kybergrooming, kyberstalking a stalking, rizika sociálních sítí, hoax, spam a fake news, online závislosti, fenomén youtubering, zneužití osobních údajů v prostředí elektronických médií (Kožíšek, Písecký, 2016, s. 146).

A věkové skupiny: žáci 1. stupně základních škol, žáci 2. stupně základních škol, studenti středních škol, studenti vysokých škol (prioritně budoucí pedagogové), pedagogičtí pracovníci ve všech úrovních vzdělávání (MŠ, ZŠ, SŠ, VOŠ, VŠ), rodiče, prarodiče, pečující osoby, psychologové a psychiatři, sociální pracovníci (prioritně OSPOD a rodinná centra), policisté PIS, jakákoli oběť kybernetického útoku (E-bezpečí, 2022).

Preventivní programy jsou realizovány v rámci workshopů, interaktivních besed i online certifikovaných kurzů. Každý z kurzu je přizpůsoben věku, znalostem účastníků a tématu. Další důležitou možností, jak děti varovat před nebezpečím na internetu je pomocí příkladů a kazuistik. Další činnosti, které pomáhají jsou nahrávání podcastů, vydávání informačních videí na platformě YouTube (např: kybergrooming – nebezpečné seznamování v online prostředí, sexting a jeho rizika...), fungování a komunikace na platformě Facebook, Instagram, Twitter. *„Nejvýraznější pomocí pro oběti kybernetických útoků je online poradna, která „za prvních 10 let existence (2008-2018) zaznamenala poradna více než 3800 případů spojených se zneužitím internetu (zletilí i nezletilí klienti), cca 15-20 % případů bylo předáno k šetření Policii ČR.“* (E-bezpečí, 2021)

2.9.4.2 Bezpecne-online.cz

Jsou stránky určené především pro rodiče a učitele k výuce bezpečnosti na internetu. Nabízejí kurzy digitálního vzdělávání. Snaží se rodičům i učitelům přinést přehled o komunikaci a platformách, které využívají děti. (bezpečně-online, 2021)

Působí především na poli nevhodného a závadného chování na internetu, a to hlavně v oblasti ilegálních aktivit, ohrožení mravní výchovy dítěte a dětské pornografie, extremistického obsahu na internetu. *„Tematickým těžištěm je především bezpečné používání finančních online služeb, aktivní ochrana soukromých informací před zneužitím a efektivní využívání možností informačních technologií a internetu.“* (bezpečně-online, 2021)

2.9.4.3 Safer Internet

Se zaměřuje především na dospělé uživatele internetu, přináší na svých stránkách informace o zabezpečení sociálních sítí i používaných přístrojů a Wi-Fi modemů proti kybernetickým útokům. (saferinternet, 2021)

2.10 Policie ČR

Policisté se v první polovině roku 2019 zajímali o 280 případů, které souvisejí s obtěžováním dětí na internetu. Nejčastější podezření jsou na trestné činy, ohrožování mravní výchovy dítěte nebo ze sexuálního nátlaku (Hlaváčová, 2019). Kontaktovat policii je dobré v momentě, kdy dojde ke svádění zletilou či neznámou osobou; zneužití dítěte k výrobě pornografie; výrobě a jinému nakládání s dětskou pornografií; šíření pornografie; vydírání; nebezpečnému vyhrožování nebo nebezpečnému pronásledování (stalking) (Šmahaj, 2014, s. 70).

Pokud dítěti ještě nebylo 18, musí s ním jít jeho zákonný zástupce, většinou rodič, protože pokud by problém dítě nechtělo řešit s rodiči a šlo rovnou na policii samo, stejně bude policie nucena zákonného zástupce dítěte kontaktovat. Nejlepší je, když dítě a doprovod (zákonný zástupce) přijdou na nejbližší služebnu Policie České republiky. Trestní oznámení samozřejmě mohou rodiče podat i písemně, nicméně návštěvě na služebně Policie ČR se určitě nelze vyhnout. Policie potřebuje zachovat důkazní materiál v podobě konverzace s útočníkem, fotografií a videí. Po té policie zahájí vyšetřování (Vohanková, 2020). Aby mohlo být vyšetřování zahájeno, je lepší, aby oběť sexuálního obtěžování a nátlaku vytvořila a uchovávala kopie útočných zpráv a další materiály, které jsou schopné pomoci Policii ČR najít viníka, například s využitím klávesy Printscreen. (Rogers 2011, s. 36).

Evropský policejní úřad Europol spustil v pondělí 19. června 2017 kampaň s názvem #SayNo! ("ŘEKNI NE!") varující před znepokojivým rychlým nárůstem počtu případů sexuálního nátlaku a vydírání dětí v online prostředí a upozorňuje zejména na nebezpečnost online komunikace. (Policie ČR – zpravodajství, 2017)

3 METODIKA VÝZKUMNÉ ČÁSTI

Pro výzkum byla zvolena kvantitativní metoda sběru dat pomocí dotazníků.

Kvantitativní výzkum dle Reichla (2009) předpokládá, že zkoumané fenomény sociálního světa se dají měřit, třídit či uspořádat. Celková data získáváme v co nejvíce porovnatelné podobě, dále tyto data analyzujeme statistickými metodami. Díky tomu získáváme lepší představu o vzájemných vztazích a charakteristikách zkoumaných jevů.

Při zkoumání sociální reality není možné vystoupit z vlastního sociálního světa a hodnotit pouze objektivně. Každý respondent odpovídá taktéž subjektivně dle svých zkušeností, znalostí a svého sociálního kontextu. Z toho tedy vyplývá, že o objektivní hodnocení nemá smysl usilovat (Ochrana 2019). Dle Skutila (2011 s. 146) se jedná o jednu z velkých nevýhod dotazníkového šetření, při kterém záleží na skladbě a přesnosti vymezených otázek.

Dotazník je metodickým nástrojem výzkumu, který zjišťuje informace o znalostech, postojích respondentů vzhledem k aktuálním skutečnostem a dále i hodnotové preference dotazovaných respondentů. Umožňuje získat větší množství údajů od velkého počtu respondentů, které lze snadněji a rychleji zpracovat (Skutil 2011, s. 148).

Dotazníkem získáme vysoce reprezentativní data, která, ale mohou být zkreslena nepravdivostí odpovědí nebo špatně zvolenými otázkami. Přesto jsem vyhodnotila a zvolila dotazníkové šetření jako nejvhodnější řešení z důvodu věku respondentů a celkové náročnosti tématu. Ze stejného důvodu se v dotazníku nachází pouze uzavřené otázky. Dotazníkové šetření dává respondentům možnost pocítu větší anonymity.

3.1 Cíl výzkumné části

Cílem práce je zjistit, jaké mají děti základní školy ve věku 12 až 15 let zkušenosti se sexuálním obtěžováním, nátlakem na internetu a sociálních sítích, a popsat jaké tyto zkušenosti jsou.

Cílem praktické části je pomocí dotazníkového šetření zmapovat, jaké mají žáci základní školy zkušenosti v problematice sexuálního obtěžování a nátlak na sociálních sítích. Ke splnění tohoto cíle byly stanoveny tyto výzkumné otázky:

Jaké jsou zkušenosti dětí se sexuálním obtěžováním na internetu a sociálních sítích?

Jaké mají děti zkušenosti se sexuálním nátlakem na internetu a sociálních sítích?

Komu by se děti svěřily o sexuálním obtěžování a nátlaku?

3.2 Výzkumný soubor a průběh výzkumu

Pro účely bakalářské práce, byla jako výzkumná metoda zvolena s přihlédnutím na charakter a věk respondentů, citlivost celkového tématu, kvantitativní výzkum ve formě online dotazníkového šetření, vlastní konstrukce.

Žádostí o provedení výzkumu bylo osloveno vedení školy a dále rodiče žáků a samotní žáci. Vedení školy bylo osloveno pomocí digitálních technologií (telefonátem a e-mailem). Dotazník byl předán ve formě online odkazu prostřednictvím stránky www.survio.com, jejímž prostřednictvím byl vytvořen. Dotazník byl předán vedení školy, které mělo možnost podobu dotazníku před finálním dokončením ovlivnit v rámci připomínek před předáním jednotného dotazníku žákům. Žákům 7. a 9. tříd byl odkaz na dotazníkové šetření, předán v hodině informačních a komunikačních technologií a občanské výchovy. Dotazník byl chráněn přístupovým odkazem a heslem čímž se zamezilo vniknutí cizí osoby či zneužití dotazníku. Celkové výsledky dotazníkového šetření nejsou na chráněném odkaze dostupné. Tímto způsobem bylo docíleno nejvyšší míry anonymity a ochrany dotazovaných respondentů.

S provedením výzkumu souhlasilo 83 respondentů, kterým byl dotazník rozdán. Návratnost byla 100 %. Výzkum probíhal od 28. 03. 2023 do 31. 03. 2023.

3.2.1 Dotazník

Dotazníkové šetření bylo zvoleno z důvodu možnosti získání vysokého počtu respondentů za krátké časové období a následné výhodné a přehledné grafické znázornění získaných dat. Taktéž pomáhá vytvářet velmi podobné podmínky pro respondenty. Dotazníkové šetření bylo zvoleno i z důvodu možnosti online dotazníků. (Sedláková 2014, 157). Položky v dotazníku jsou sestaveny na základě obdobných odborných dotazníkových šetření a východisek z odborné literatury s přihlédnutím na citlivost tématu, věk respondentů a celkový cíl práce.

První stránka dotazníku obsahuje medailonek s představením autora dotazníku, přestavením univerzity Pardubice a FZS, tématu práce a důvod dotazníkového šetření. Dotazník obsahuje 20 otázek. První část dotazníku je zaměřena na základní identifikaci respondenta, tedy na jeho pohlaví a věk. Třetí otázka se ptá na zařízení, na kterém je internet využíván. Další dvě otázky jsou zaměřeny na čas strávený na internetu a na účty na sociálních sítích. Díky nimž máme základní informace o respondentovi.

Další otázky se dají rozdělit do tří okruhů. Prvním okruhem jsou otázky o informacích. Druhý okruh se dá specifikovat jako sexuální obtěžování a přijaté zprávy. Třetí okruh se ptá na aktivní

účast respondentů v podobě odeslaných a zveřejněných zpráv. Otázky jsou kvůli citlivosti tématu a výběru respondentů z větší části uzavřené s výběrem odpovědí a to dichotomické, trichotomické, single i multiple choice. Taktéž jsou v dotazníku použity polouzavřené otázky, kde respondenti mají možnost výběru předem definovaných odpovědí a také mají možnost vypsát svou odpověď. V dotazníku nejsou prioritně použité otevřené otázky, a to z důvodu zvoleného tématu a povaze respondentů, pouze poslední doplňková otázka je otevřeného charakteru. (Survio, 2012)

3.2.2 Charakteristika výzkumného souboru

Dotazníkového šetření se účastnilo 83 respondentů ve věku od 12 let do 15 let. Jednalo se o žáky 7.–9. ročníku základní školy, s jejíž účastí v dotazníkovém šetření souhlasili zákonní zástupci.

Věk respondentů	12 let	13 let	14 let	15 let	Celkem
Pohlaví respondentů					
Chlapci – Absolutní četnost	1	17	7	14	39
Chlapci – Relativní četnost	1,2 %	20,5 %	8,4 %	16,9 %	46,9 %
Dívky – Absolutní četnost	4	9	17	14	44
Dívky – Relativní četnost	4,8 %	10,8 %	20,5 %	16,9 %	53,1 %
Celkem – Absolutní četnost	83 respondentů				
Celkem – Relativní četnost	100 %				

Tabulka č. 1 – Věk a pohlaví respondentů

Za každého respondenta podepsal informovaný souhlas zákonný zástupce, kterému byly poskytnuty informace o dotazníkovém šetření, důvodu výzkumu, anonymitě dat a vyhodnocení výsledků. Taktéž bylo upozorněno na možnost zaslání celkových výsledků dat zákonnému zástupci žáka a školskému zařízení z důvodu možnosti další prevence.

3.2.3 Analýza sběru dat

Data jsou vyhodnocena popisnou statistikou v grafickém zobrazení s vyjádřením v relativní četnosti v procentech. Popisná statistika se zabývá co nejpřesnějším a nejvíce srozumitelným vyhodnocením dat a grafů, které byly ve výzkumu získány. Získaná data jsou vypočtena prostřednictvím absolutní a relevantní četnosti odpovědí na otázky. Absolutní četnost byla nejdříve stanovena a následně z ní byla vypočítána relevantní četnost v procentech (Punch 2015, s. 74). Pro vyhodnocení jednotlivých otázek z dat získaných v dotazníkovém šetření a vytvoření grafického znázornění ke každé otázce byl využit program Microsoft Excel. Tyto

grafy byly následně vyobrazeny a popsány v programu Microsoft Word. Jednotlivá data z otázek byla zpracována do výsečových a sloupcových grafch vlastní tvorby s n=83. U grafů je vždy uvedena relativní četnost v procentech. Pod grafem je taktéž vždy uvedena legenda s barvami použitými v grafu a odpovědi, která napomáhá lepší orientaci v grafu.

3.3 Prezentace výsledků dotazníkového šetření

V této kapitole se zaměřuji na popsání a grafické znázornění výsledků získaných v dotazníkovém šetření. Jednotlivé otázky jsou popsány a graficky znázorněny, zahrnují výsledky v absolutní a relativní četnosti.

Otázka č. 1) – Kolik je ti let?

První otázka je zaměřena na věk respondentů. Jednalo se o otevřenou otázku s možností pouze číselné odpovědi. Dotazníku se účastnilo 83 respondentů, ze sedmi tříd ve věkovém rozmezí 12–15 let.

Věk	12 let	13 let	14 let	15 let
Absolutní četnost	5	26	24	28
Relativní četnost	6,0 %	31,3 %	28,9 %	33,8 %

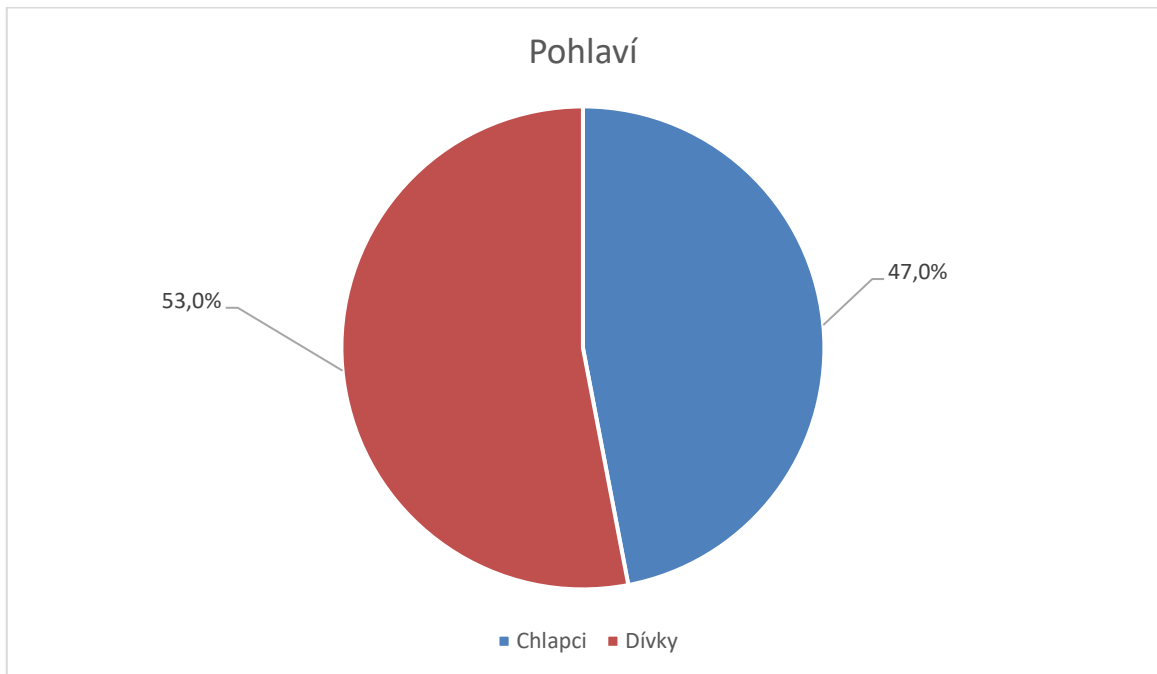
Tabulka 2 - Otázka č. 1 - Věk

Z tabulky vyplývá, že se dotazníku účastnilo 28 respondentů ve věku 15 let, ti měli nejvyšší zastoupení tedy 33,8 %. Děti ve věku 14 let bylo 24 tedy 28,9 %, respondentů ve věku 13 let bylo 31,3 %. Nejméně respondentů bylo ve věku dvanácti let pouhých 6,0 % tedy 5 respondentů.

Otázka č. 2) – Jaké je vaše pohlaví?

Druhá otázka se zaměřila na pohlaví. Respondenti dostali na výběr ze dvou možností, a to, zda se jedná o chlapce nebo dívky.

Graf 1 - Otázka č. 2 – Pohlaví

Výzkumu se účastnilo 44 dívek a 39 chlapců. Z grafu následně vyplývá, že se výzkumu účastnilo 53,1 % dívek a 46,9 % chlapců.

Otázka č. 3) – Na jakém zařízení používáš internet?

Další otázka byla zaměřena na všechna zařízení, na kterém respondenti využívají internet. Jednalo se o polouzavřenou otázku, ve které byly do odpovědí zahrnuty nejčastější digitální přístroje s přístupem k internetu jako je stolní počítač, který děti využívají i ve školském zařízení v hodinách informační a komunikační technologie. Dále pak byl mezi odpovědi zahrnut mobilní telefon, který v současné době může disponovat mobilními daty s neustálým přístupem k internetu. Taktéž byl do odpovědí zahrnut notebook a tablet, jakožto populární zařízení s přístupem k internetu.

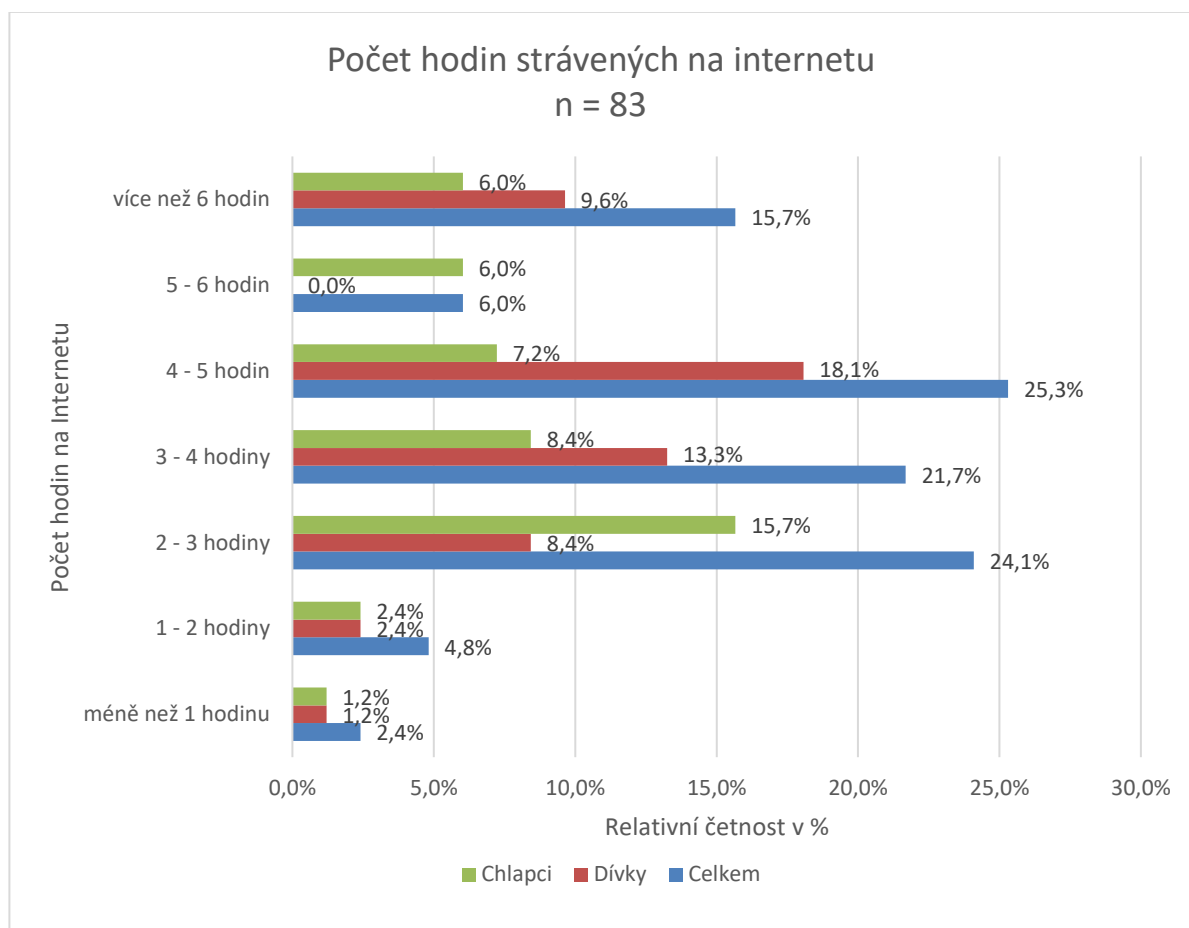
Zařízení	Stolní počítač	Notebook	Tablet	Telefon	Jiné...	Dohromady
Absolutní četnost n=83	30	36	14	73	3	156
Relativní četnost	36,2 %	43,4 %	16,9 %	87,9 %	3,6 %	188,9 %

Tabulka 3 - Otázka č. 3 – Na jakém zařízení používáš internet

Z tabulky vyplývá, že nejvíce respondenti využívají k připojení k internetu mobilní telefon a to 87,9 % respondentů což je 73 z 83 dotázaných. Druhým nejoblíbenějším přístrojem k připojení na internet je notebook, který využívá 43,4 % všech dotázaných respondentů. Na třetím místě s 36,2 % využívají respondenti stolní počítač a tablet využívá 14 dotázaných respondentů tedy 16,9 %. Do položky jiné zapsali 2 respondenti online připojení na televizi, 1 respondent zapsal herní konzole Xbox 360 a PlayStation.

Otázka č. 4) – Kolik času denně trávíš na internetu?

Následující otázka se zaměřuje na čas, který respondenti stráví denně na internetu. Jednalo se o uzavřenou otázku se 7 možnostmi odpovědí. Odpovědi byly definovány pro lepší odhad a přehlednost ve zpracování do intervalů od méně než 1 hodiny strávených na internetu každý den po více než 6 hodin strávených na internetu každý den.

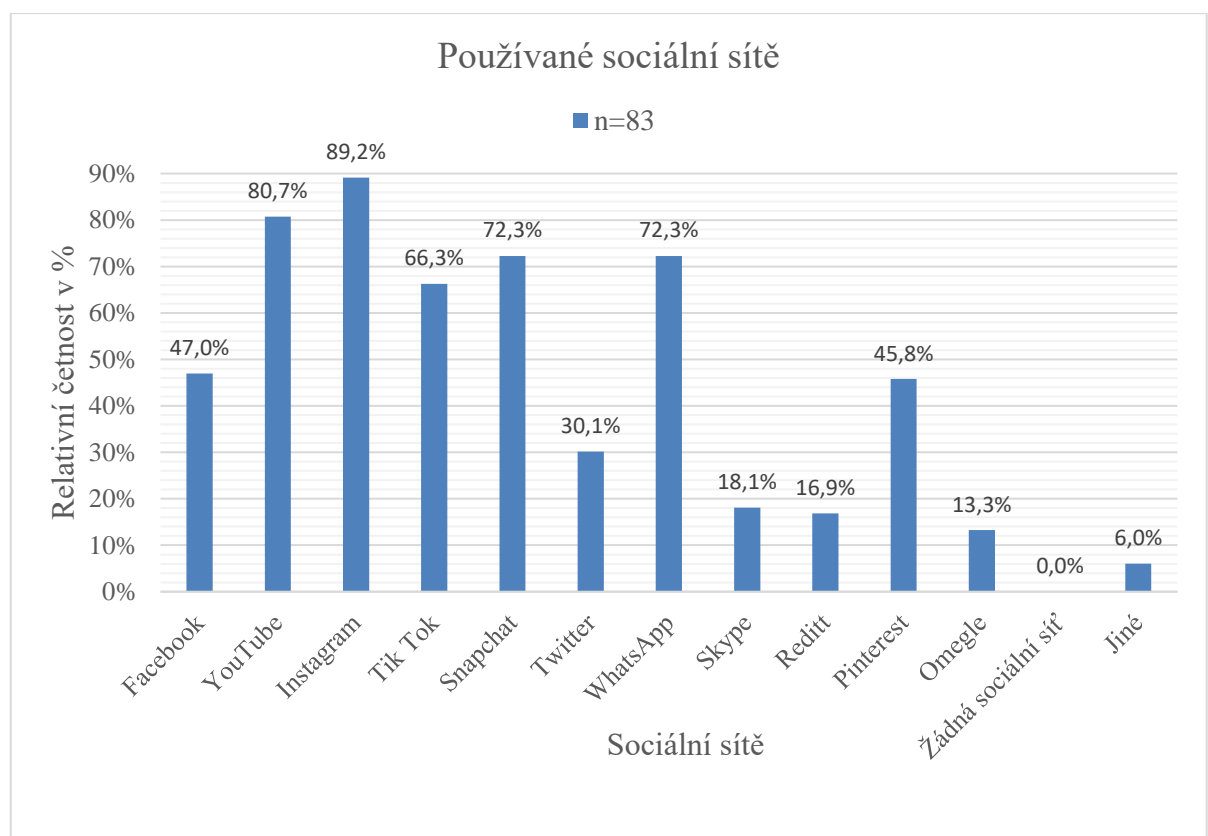
Graf 2 - Otázka č. 4 – Čas strávený na internetu

Na grafu můžeme vidět, že z celkového počtu respondentů 25,3 % tráví na internetu 4–5 hodin denně z toho 15 dívek, které tvoří 18,1 %, chlapci zde mají pouze 6 zástupců a tvoří tím 7,2 %. Druhý nejčastější interval, který zvolilo 20 respondentů tedy 24,1 % jsou 2–3 hodiny strávené surfováním po internetu, zde je zastoupení dívek nižší jedná se pouze o 7 dívek, které tvoří 8,4 %, chlapci tvoří 15,7 % jedná se o 13 respondentů. Třetí příčka patří intervalu v rozmezí 3–4 hodiny, který označilo 18 respondentů a tvoří tím 21,7 % zde je rozložení respondentů opačné 7 chlapců tvoří 8,4 % a 13,3 % tvoří 11 dívek. Jen o pět respondentů méně tedy 13 neboli 15,7 % získala odpověď, více než 6 hodin denně strávených na digitálním zařízení v internetovém prostředí, tuto možnost si zvolilo taktéž 8 dívek tvořících 9,6 %, chlapci tvoří 6,0 %, zatímco rozmezí 5–6 hodin zvolilo pouhých 6,0 % tedy 5 respondentů, zde se jednalo

pouze o chlapce. Mezi 1–2 hodinami na internetu se pohybuje 4,8 %. Nejméně respondentů odpovědělo, že na internetu tráví méně než 1 hodinu denně jedná se o 1 dívku a 1 chlapce s 1,2 % tvořící dohromady 2,4 %.

Otázka č. 5) – Na jaké sociální síti máš účet?

Tato otázka se zaměřila na sociální sítě, které děti a mladiství v České republice dle ČSÚ využívají a na kterých se mohou setkat se sexuálním obtěžováním a nátlakem. Respondenti měli možnost zvolit veškeré sociální sítě, které v současné chvíli využívají. V kolonce jiné byla možnost zapsat sociální sítě, které nebyly uvedeny. Jednotlivé odpovědi reprezentuje následující graf.

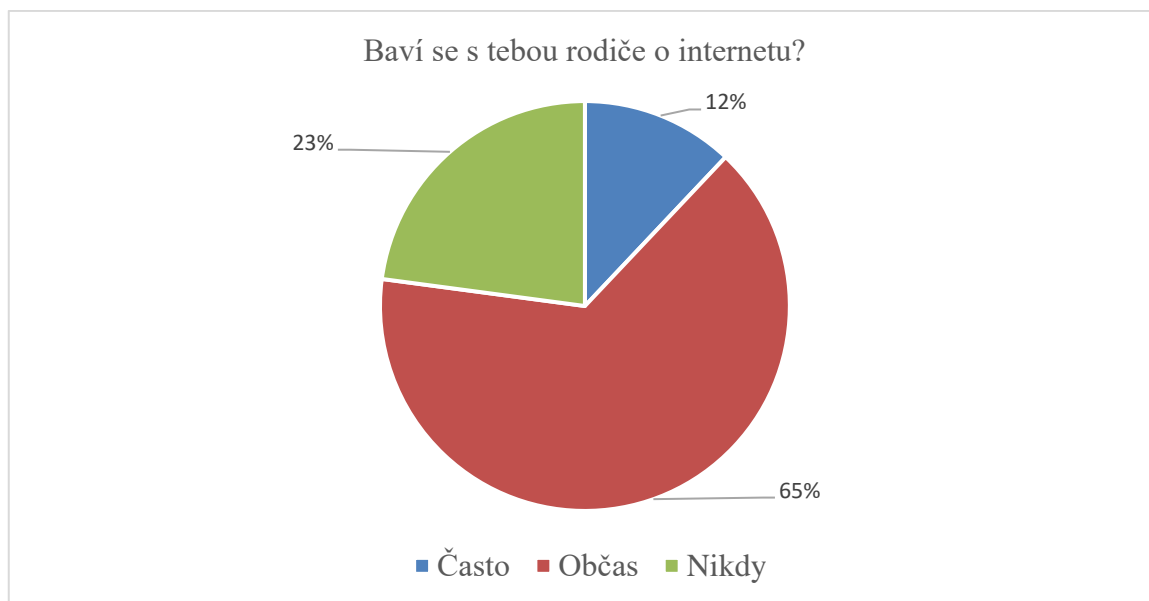
Graf 3 – Otázka č. 5 – Používané sociální sítě

Z uvedeného grafu vyplývá, že nejpopulárnější sociální sítí mezi dětmi ve věku 12-15 je Instagram, který využívá 89,2 % (74) respondentů. Velké oblibě se těší i video a streamovací platforma YouTube, kterou aktivně využívá 80,7 % jedná se o 67 respondentů. Shodně 60 respondentů mají sociální sítě WhatsApp a SnapChat. Čínská mobilní aplikace pro sdílení krátkých videí Tik Tok se umístila na pátém místě se 66,3 % (55) dotázaných respondentů, 39 respondentů zvolilo Facebook, který tak získal 47,0 %. Platformu pro sdílení obrázků, videí, návodů a tipů Pinterest používá 45,8 % (20) dotázaných dětí. Sociální síť Twitter označilo

18 (30,1 %) respondentů. Skype používá 18,1 % (11) dotázaných, platformu pro Reditt zvolilo 9 respondentů, kteří tvoří 16,9 %. Na Omegle má účet 8 dětí, kteří tím tvoří 13,3 %. Pouhý 4 respondenti 6,0 % uvedli další dvě platformy Twitch, Stream a Discord. Žádný respondent neodpověděl, že by neměl účet na sociálních sítích.

Otázka č. 6) – Baví se s tebou rodiče o internetu?

Šestá otázka se zaměřila na to, jak často si rodiče se svými dětmi povídají o internetu, nástrahách na internetu a bezpečnosti. Respondenti vybírali ze tří možností a to často, občas a nikdy. Následující graf reflektuje odpovědi respondentů.

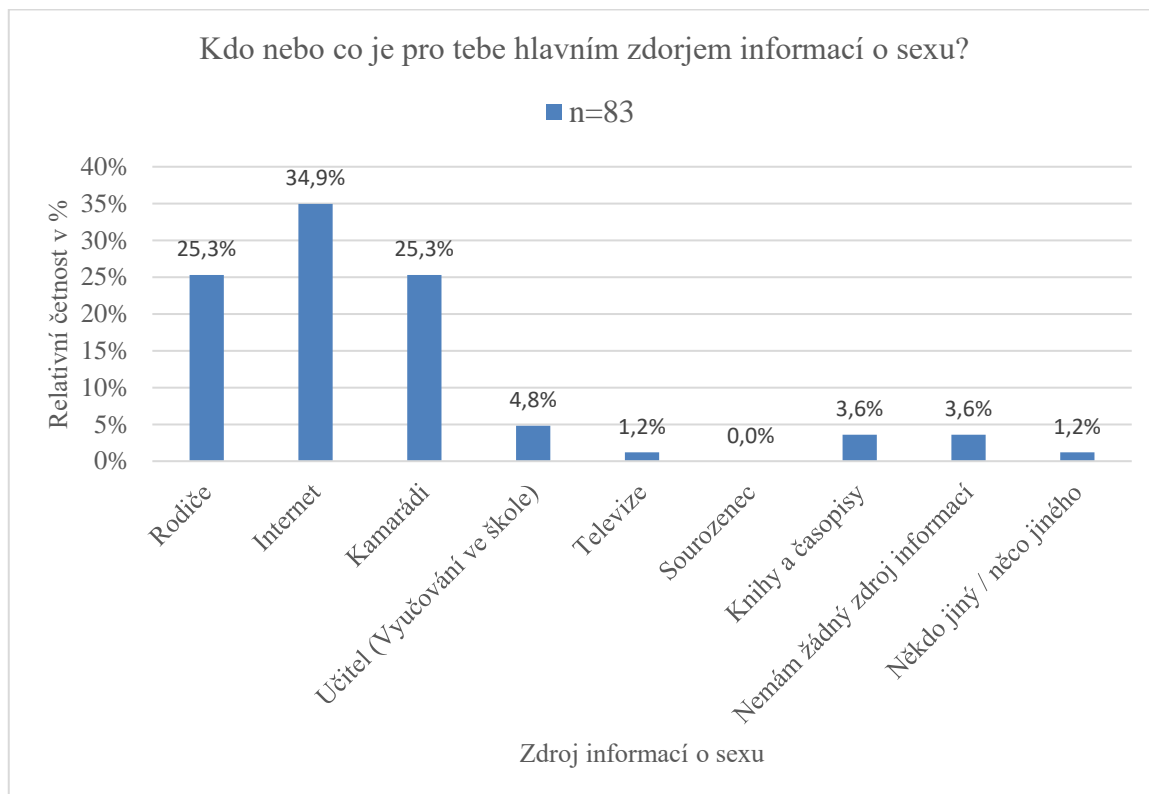

Graf 4 – Otázka č. 6 – Informace o internetu od rodičů

Nejvíce 65 % (54) respondentů uvedlo, že se s nimi rodiče mluví o internetu a jeho bezpečnosti občas. Podle 19 respondentů s nimi rodiče nikdy nemluví o nástrahách, bezpečnosti a komunikaci na internetu a tím tvoří 23 %. Opověď často zvolilo 12 % respondentů tedy 10 dětí.

Otázka č. 7) Kdo nebo co je pro tebe hlavním zdrojem informací o sexu?

Další otázka se zajímá o to, kdo je pro respondenty hlavním zdrojem o sexu. Respondenti zde mohli vybrat pouze jednu hlavní osobu nebo médium.

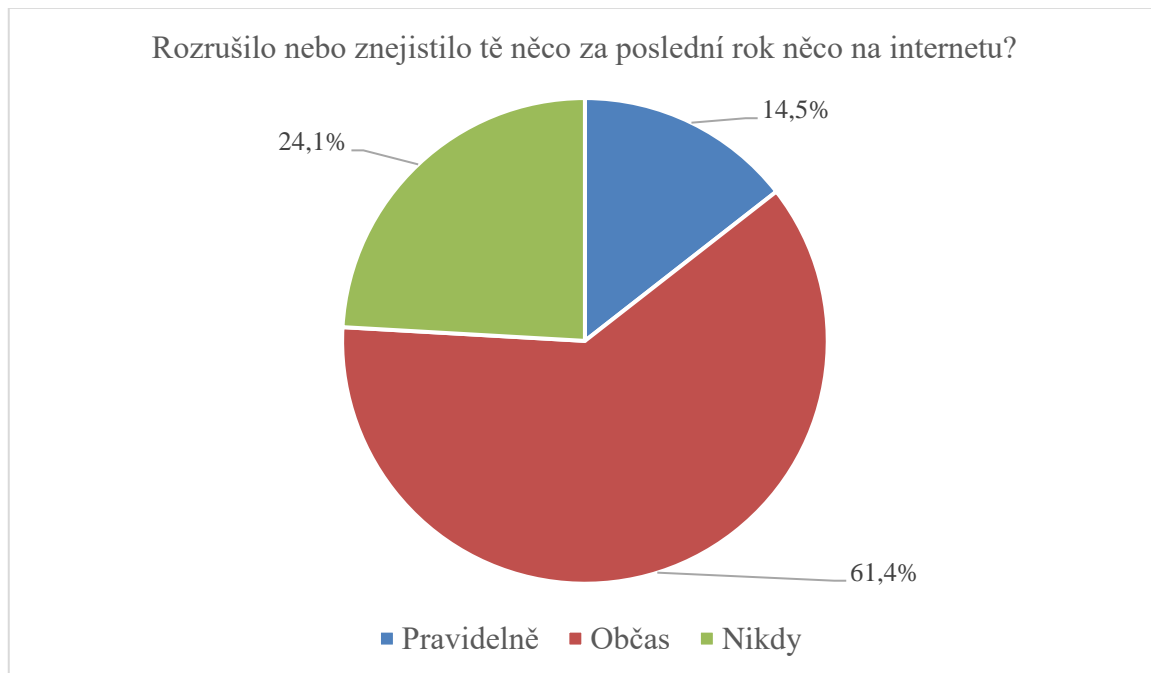

Graf 5 – Otázka č. 7 – Hlavní zdroj informací o sexu

Jako největší zdroj informací o sexu označilo 34,9 % respondentů internet, což je dvacet devět osob o osm respondentů méně označilo rodiče nebo kamarády, jako svůj hlavní zdroj informací o sexu jedná se o 25,3 % dotázaných. S velkým odstupem následují učitelé a vyučování ve škole, které považuje za svůj hlavní zdroj informací o sexu pouhých 4,8 % dětí. Knihy a časopisy uvedli tři respondenti stejně množství oslovených uvedlo, že nemají žádný zdroj informací o sexu. Televize a jiný zdroj informací uvedl shodně pouze jeden dotázaný a tvoří tak 1,2 % jako jiný zdroj informací uvedl respondent partnera. Sourozence neuvedl žádný z respondentů.

Otázka č. 8) Rozrušilo nebo znejistilo tě za poslední rok něco na internetu/sociálních sítích?

Otázka se zaměřila na dějství na internetu a reakci na nevyžádané zprávy a informace. Na výběr bylo ze tří odpovědí, zda se tak dělo pravidelně, občas nebo nikdy. Na grafu můžeme vidět výsledky.

Graf 6 – Otázka č. 8 – Rozrušilo tě něco na internetu

Respondenti zaznamenali za poslední rok na internetu občas něco, co je rozrušilo či znejistilo v 61,4 % případů. Ve 24,1 % se respondenti nesetkali s ničím co by je znejistilo či rozrušilo. Pravidelně se cítilo rozrušeně či znepokojeně 12 respondentů, kteří tvoří 14,5 %.

Otázka č. 9) Komunikoval/a jsi na internetu s někým úplně cizím?

Otázka zaměřená na to, zda respondent komunikoval s cizími lidmi na sociálních sítích v počítačových hrách. V otázce bylo na výběr pouze ano a ne. Odpovědi reprezentuje následující graf.

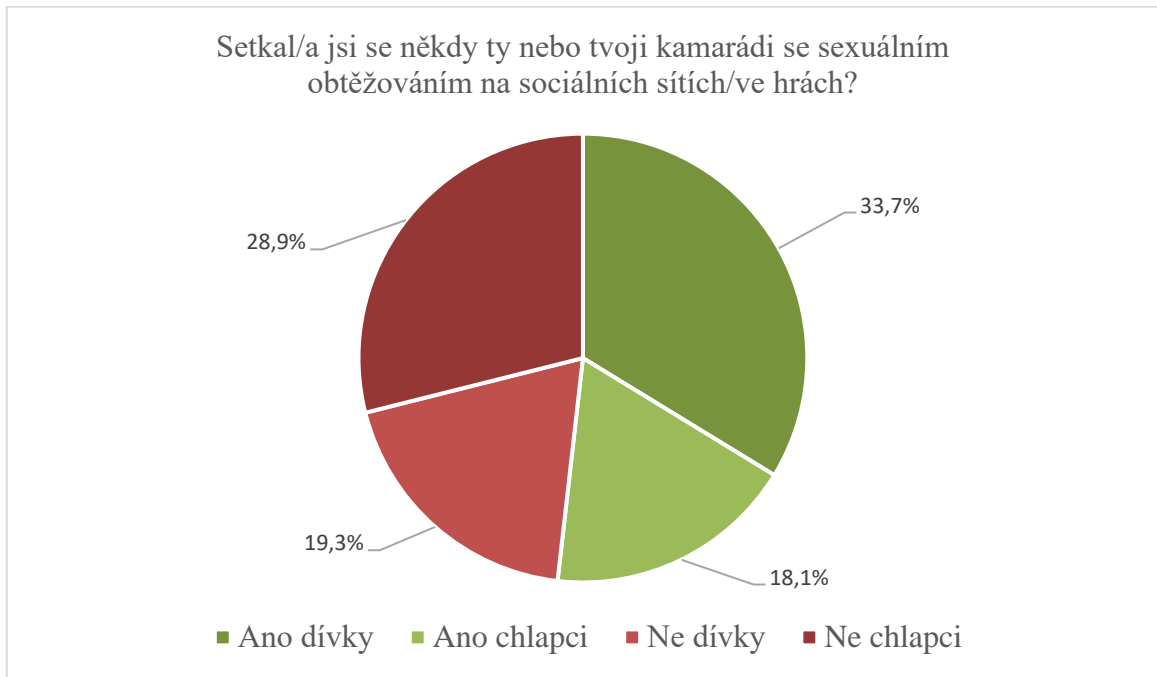
Graf 7 – Otázka č. 9 – Komunikace s cizím člověkem na internetu.

Z grafu vyplývá, že si s cizí osobou chatovalo 59 respondentů konkrétně 71,1 %. Naopak s cizí osobou nekomunikovalo pouze 24 respondentů což je 28,9 %.

Otázka č. 10) Setkal/a jsi se někdy ty nebo tvoji kamarádi se sexuálním obtěžováním na sociálních sítích/ve hrách?

Otázka se zaměřením na zkušenosti se sexuálním obtěžováním na sociálních sítích nebo v online hrách.

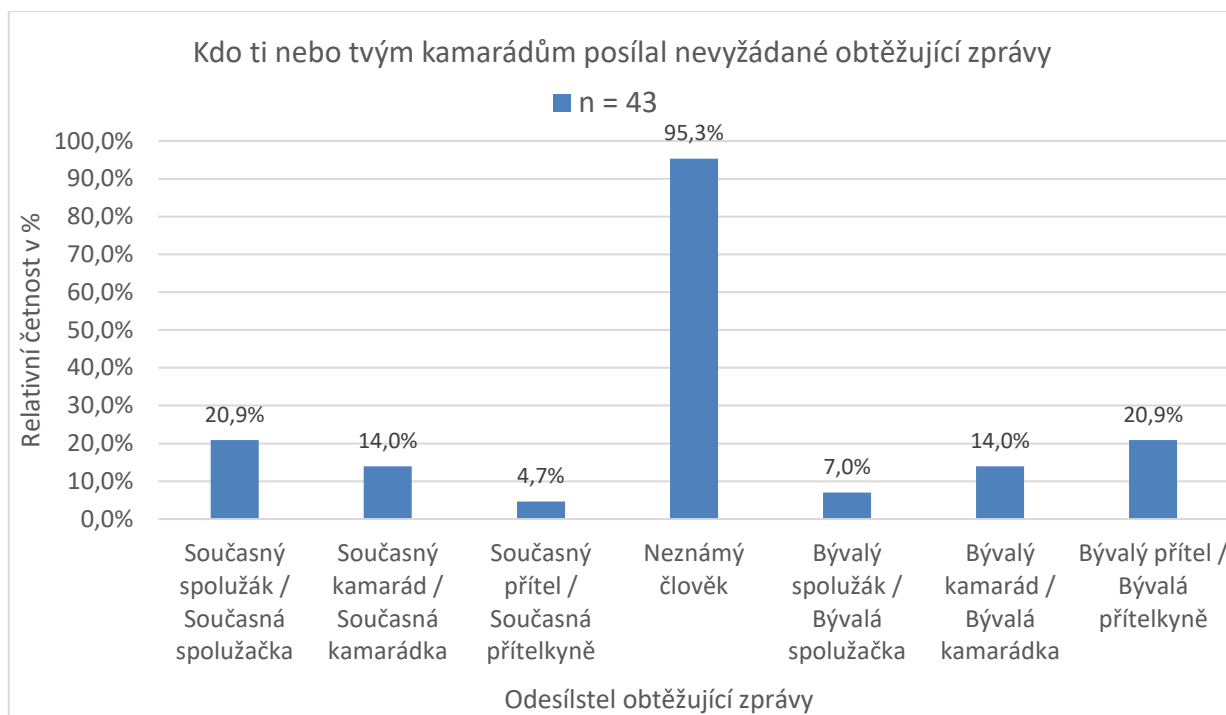

Graf 8 – Otázka č. 10 – Zkušenosti se sexuálním obtěžováním

Na grafu můžeme vidět, že více než polovina respondentů přesněji 51,8 % zaznamenala na internetu obtěžování sexuální povahy z toho bylo 28 dívek a 15 chlapců. Zatímco 40 respondentů tvořící 48,2 % se se sexuálním obtěžováním v rámci sociálních sítích či hrách nesešla z toho bylo 24 chlapců a pouze 16 dívek.

Podotázka k otázce č.10) Kdo tobě nebo tvým kamarádům posílal nevyžádané obtěžující sexuální laděné zprávy?

Jedenáctou otázkou jsme se zaměřili na to, kdo respondentům, kteří odpověděli ano, poslal nevhodný sexuálně laděný obsah na sociálních sítích. Na výběr bylo ze sedmi možností, kdy měl každý respondent možnost označit jednu až všechny odpovědi. Následující graf ukazuje, že nejvíce nechtěná zpráva přišla od neznámého člověka.

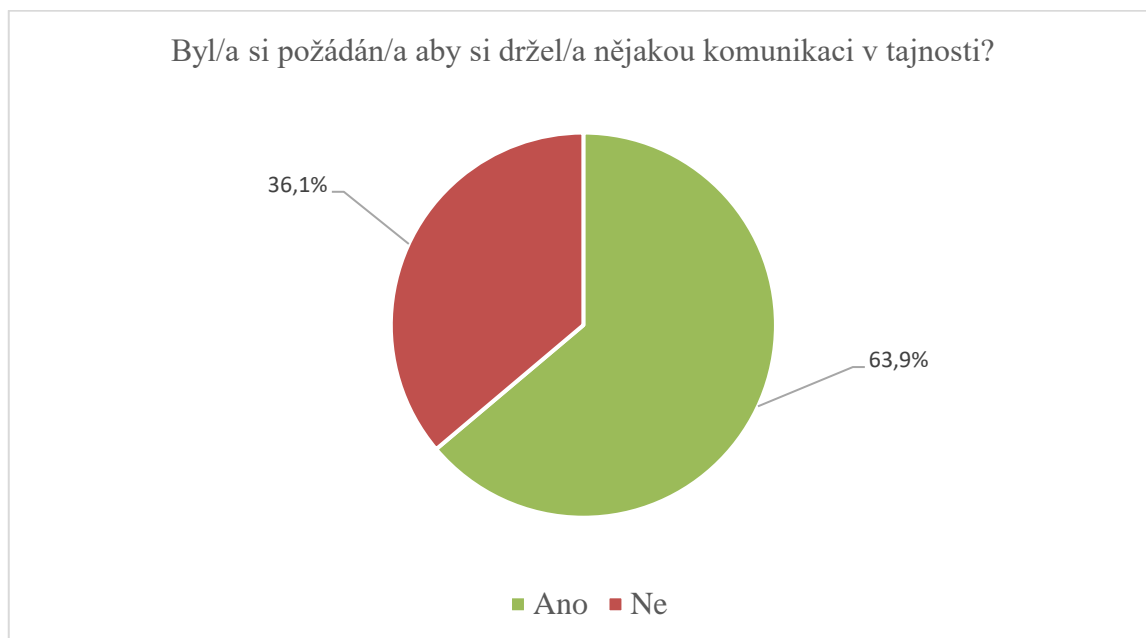

Graf 9 – Podotázka 10a – Odesílatel obtěžujících zpráv

Nejvíce respondentů dostalo nevyžádanou sexuálně obtěžující zprávu od neznámého člověka a to v 95,3 % případů a tím jasně převyšuje všechny ostatní kategorie. Bývalý přítel či bývalá přítelkyně byla označena 9 respondenty v 20,9 % případů, stejné množství respondentů označilo za odesílatele zprávy současného spolužáka či současnou spolužačku. Ve 14,0 % byl odesílatele buď Současný/á kamarád/kamarádka nebo bývalý/á kamarád/ka. Současný kamarád a současná kamarádka byli označeni 5 respondenty v 8,2 %. V 4,9 % se jednalo o bývalé spolužáky a stejné procento tedy 3 respondenti označilo současného partnera nebo partnerku jako odesílatele nechtěných zpráv.

Otázka č. 11) Byl/a si požádán/a aby si držel/a nějakou komunikaci v tajnosti?

Následující otázka byla do dotazníkového šetření zahrnuta, kvůli sexuálnímu nátlaku, který vzniká navázáním důvěry a získáním moci nad dítětem. Do této otázky byly zahrnuty pouze výběry odpovědí ano a ne. Na následujícím grafu jsou prezentovány výsledky.

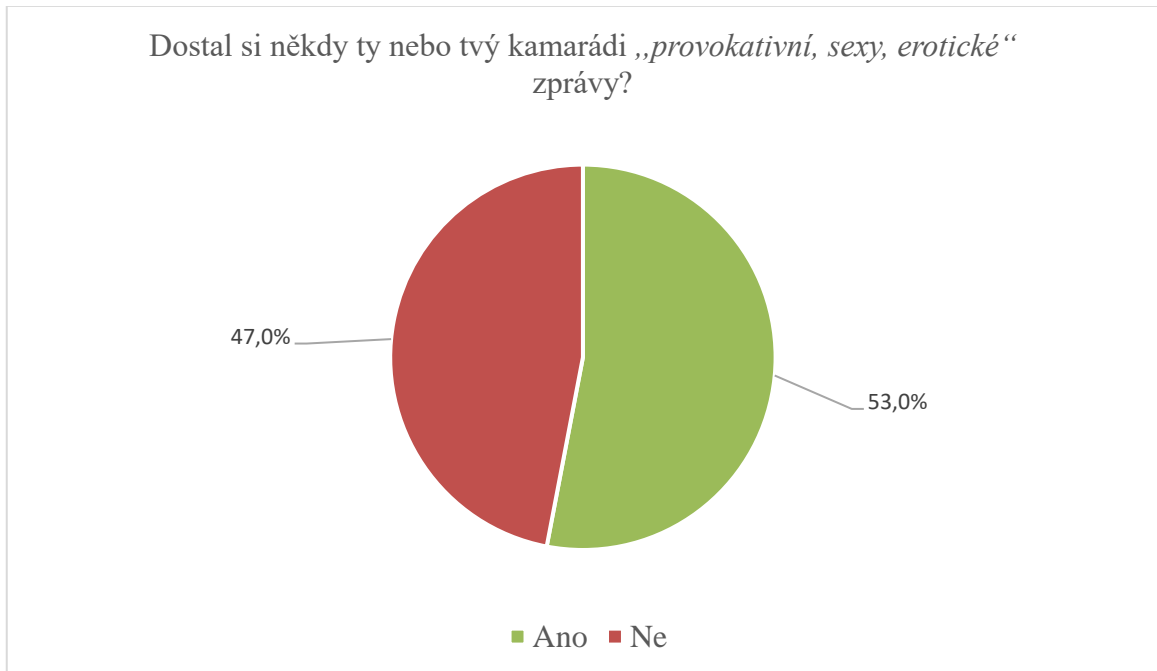

Graf 10 – Otázka č. 11 – Žádost o tajnou komunikaci

Respondenti ve věku 12–16 let byli požádáni o tajnou komunikaci v 63,9 % jedná se o 53 respondentů z 83 dotázaných. Odpověď ne byla zvolena v 36,1 % a jedná se o 30 respondentů. Pokud do odpovědí zohledníme pohlaví respondenta, pak zjistíme, že o utajení komunikace byly požádány ve větší míře respondentky. Dívky o utajení komunikace byly požádány častěji a to ve 75 % případů 33 respondentek, zatímco chlapci byli požádáni v 52 % (20) dotázaných.

Otázka č. 12) Poslal tobě nebo tvým kamarádům někdo „provokativní, sexy, erotické“ písemné nebo hlasové zprávy?

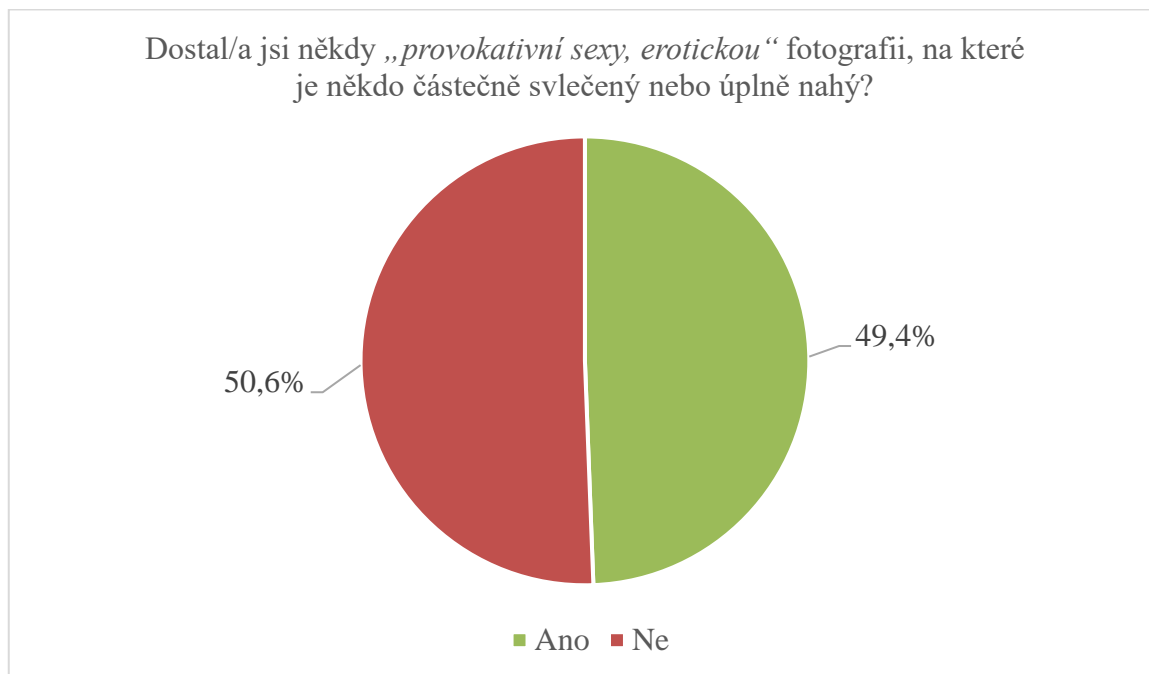
Dvanáctá otázka se zaměřuje na dostání erotických textových a hlasových zpráv, bez doprovodu fotografie či videa. Otázka byla koncipována jako uzavřená s možností výběru ze dvou odpovědí, a to ano a ne. Následující graf popisuje relativní četnost odpovědí.

Graf 11 – Otázka č. 12 – Doručení nevhodných zpráv

Více než polovina respondentů přesněji 53,0 % obdržela „provokativní, sexy, erotické“ zprávy či hlasové zprávy, které nepovažují za sexuální obtěžování. Respondenti, kteří nedostali psané či hlasové zprávy se sexuálním obsahem tvoří 47,0 % jedná se o 39 respondentů.

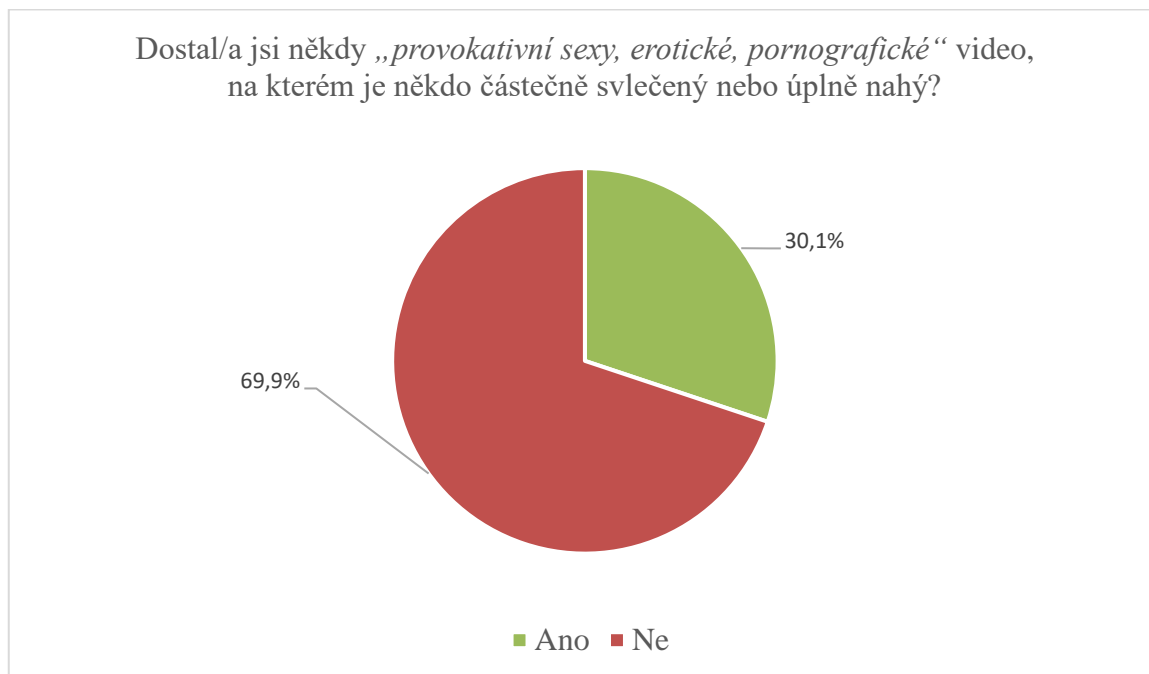
Otázka č. 13) Dostal/a jsi někdy „provokativní sexy, erotickou“ fotografii, na které je někdo částečně svlečený nebo úplně nahý?

Graf 12 – Otázka č. 13 – Doručení polonahých nebo nahých fotografií

Polonahé nebo úplně nahé eroticky laděné fotografie, obdržela na sociálních sítích téměř polovina respondentů 49,4 % (41) dotazovaných, z nichž bylo 21 dívek a 20 chlapců. Sexy polonahou nebo nahou fotografií nikdy neobdrželo 42 dotázaných, kteří tvoří 50,6 %.

Otázka č. 14) Dostal/a jsi někdy „provokativní sexy, erotické, pornografické“ video, na kterém je někdo částečně svlečený nebo úplně nahý?

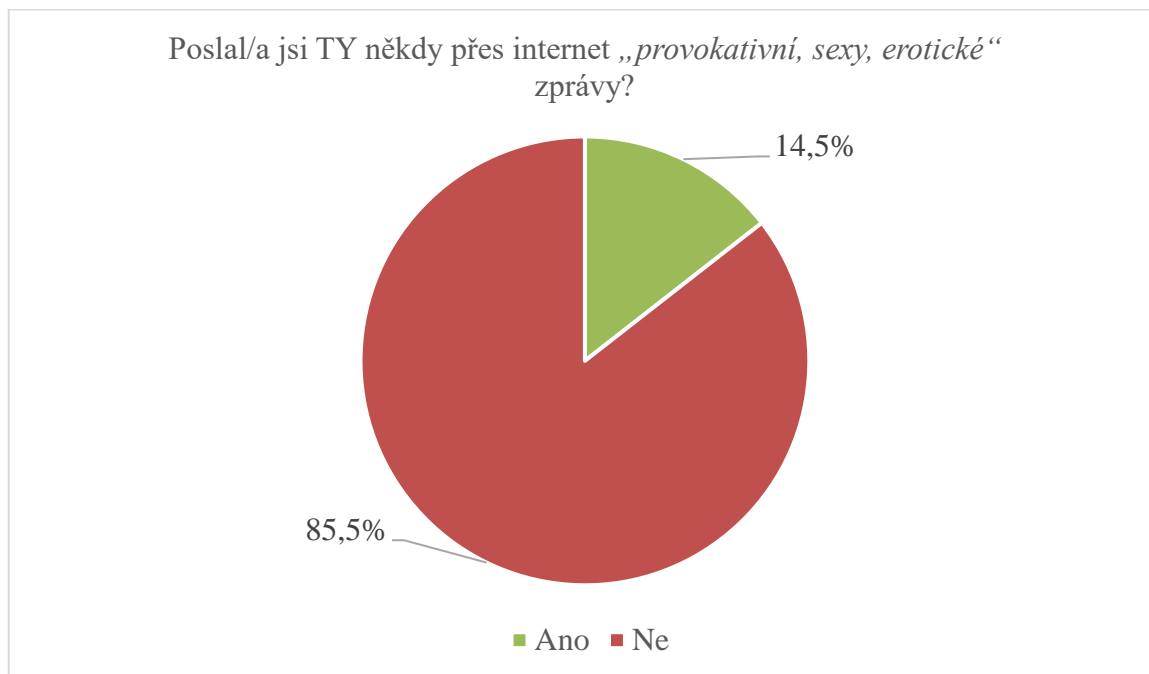

Graf 13 – Otázka č. 14 – Doručení polonahých nebo nahých videí

Erotická či pornografická videa obdržela třetina dotazovaných a to 30,1 % (25) z toho je 13 chlapců a 12 dívek. Z celkového poměru chlapců a dívek, kteří se účastnili dotazníkového šetření vyplývá, že se jedná o více než třetinu dotazovaných chlapců konkrétně 33,4 % a 27,2 % dívek. Video s pornografickou tematikou neobdrželo nikdy 69,9 % (58) respondentů.

Otázka č. 15) Poslal/a jsi TY někdy přes internet „provokativní, sexy, erotické“ zprávy?

Provokativní zprávy, rozhovory o sexu a sexualitě mohou být velice nebezpečné a taktéž snadno zneužitelné nejenom cizím člověkem, ale i kamarády či sourozenci.

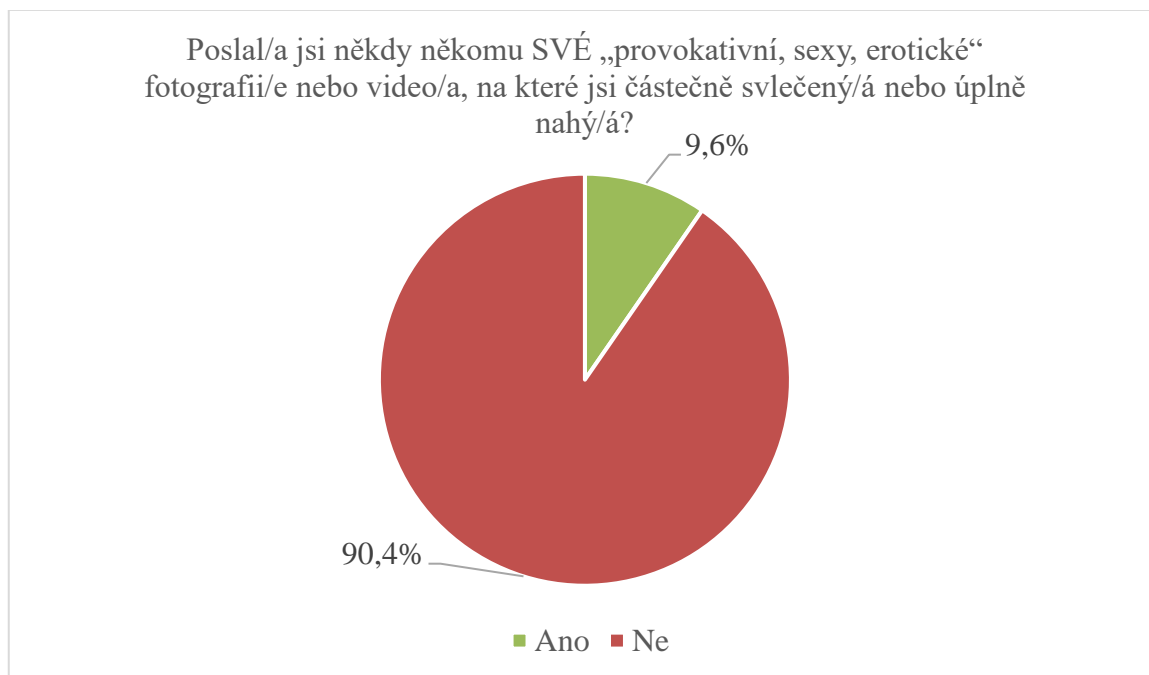

Graf 14 – Otázka č. 15 – Odeslání erotických zpráv

Čtrnáct a půl procenta respondentů poslala někdy přes sociální sítě sexy zprávu zatímco 85,5 % dotazovaných takovouto zprávu neodeslali.

Otázka č. 16) Poslal/a jsi někdy někomu SVÉ „provokativní, sexy, erotické“ fotografii/e nebo video/a, na které jsi částečně svlečený/á nebo úplně nahý/á?

Otázka se zaměřuje na minulost respondenta a jeho zkušenost s odesláním citlivých fotografií či videa. Díky povaze souboru respondentů však dále otázka nereflektuje, komu byla fotografie určena.

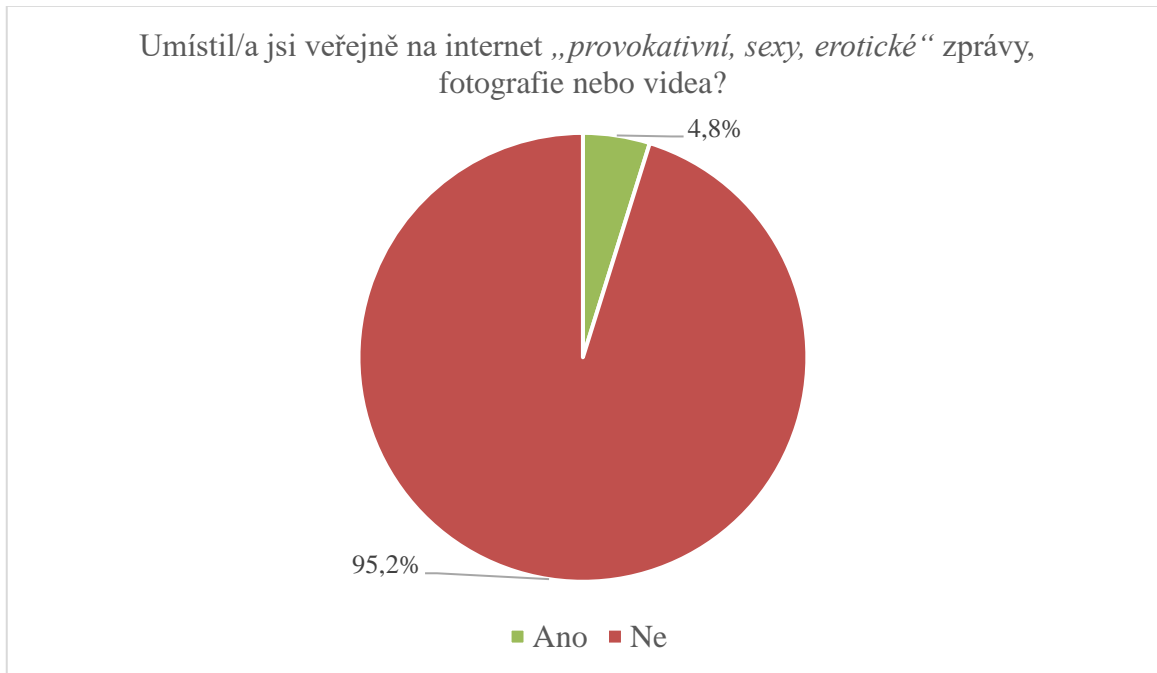
Graf 15 – Otázka č. 16 – Odeslání erotické polonahé nebo nahé fotografie nebo videa

Přes sociální sítě poslalo 9,6 % respondentů svou sexy až erotickou fotografii nebo video jednalo se o 8 respondentů. Z 8 respondentů odeslalo polonahé či nahé fotografie nebo videa 5 dívek a 3 chlapci. Fotografie či video poslalo pět 15letých respondentů, jeden ve věku 14 let a dva ve věku 13 let. Svě odhalující fotografie neposlalo 90,4 % (75) respondentů.

Otázka č. 17) Umístil/a jsi veřejně na internet „provokativní, sexy, erotické“ zprávy, fotografie nebo videa?

Tato otázka je zaměřena na dítě jakožto samotného pořizovatele a veřejného šířitele intimního sexuálně laděného obsahu v podobě nevědomé dětské pornografie, před kterou varuje i policie ČR. Dítě se tímto činem stává pachatelem trestného činu a zároveň jeho obětí.

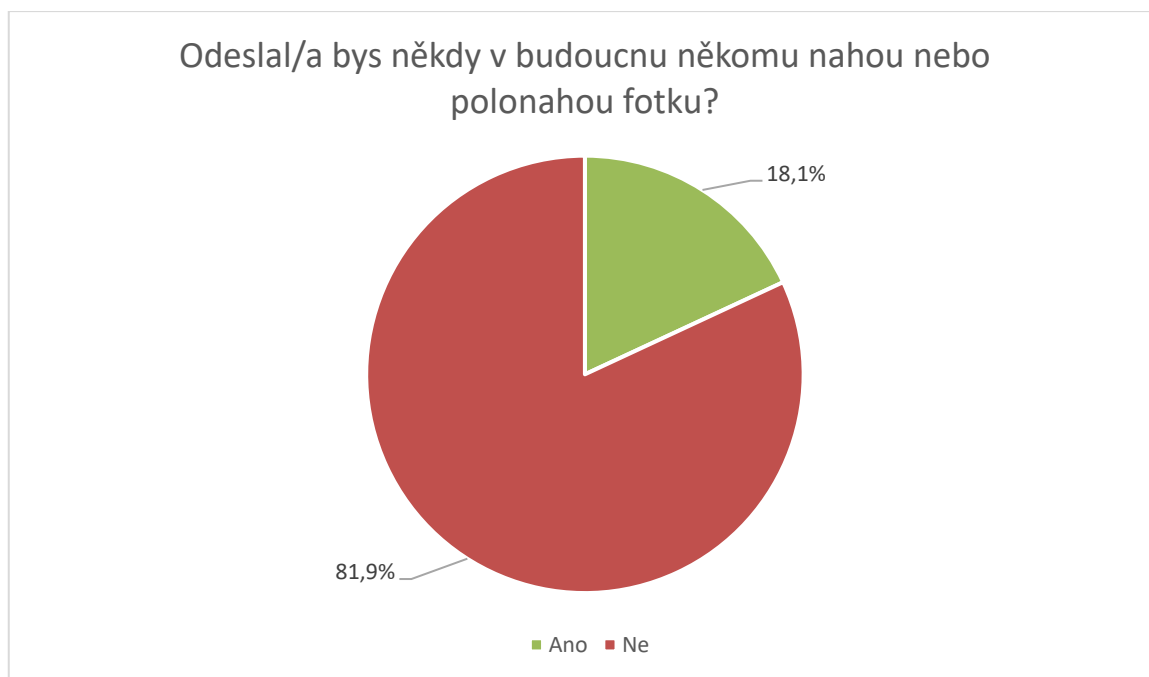

Graf 16 – Otázka č. 17 – Umístění veřejně erotické zprávy, fotografie nebo videa

Veřejně umístili své sexy zprávy, erotické fotografie nebo videa 4 respondenti, kteří tvoří 4,8 %. Většina dotazovaných konkrétně 95,2 % nedali nikam veřejně svou provokativní zprávu, fotografii nebo video.

Otázka č. 18) Poslal/a bys někdy někomu (kamarádovi/kamarádce, přítelovi/přítelkyni) nahou nebo polonahou fotku?

Tato otázka se zaměřila na možnost budoucího šíření intimních materiálů neomezených věkem. Sexting neboli odesílání lechtivých zpráv, intimních fotografií nebo videí provozuje dle statistik každý 4 Čech. (Vránová, 2017). Podle portálu e-bezpečí provozuje sexting také asi 10 % dětí v ČR. Na grafu můžeme vidět výsledky z dotazníkového šetření.

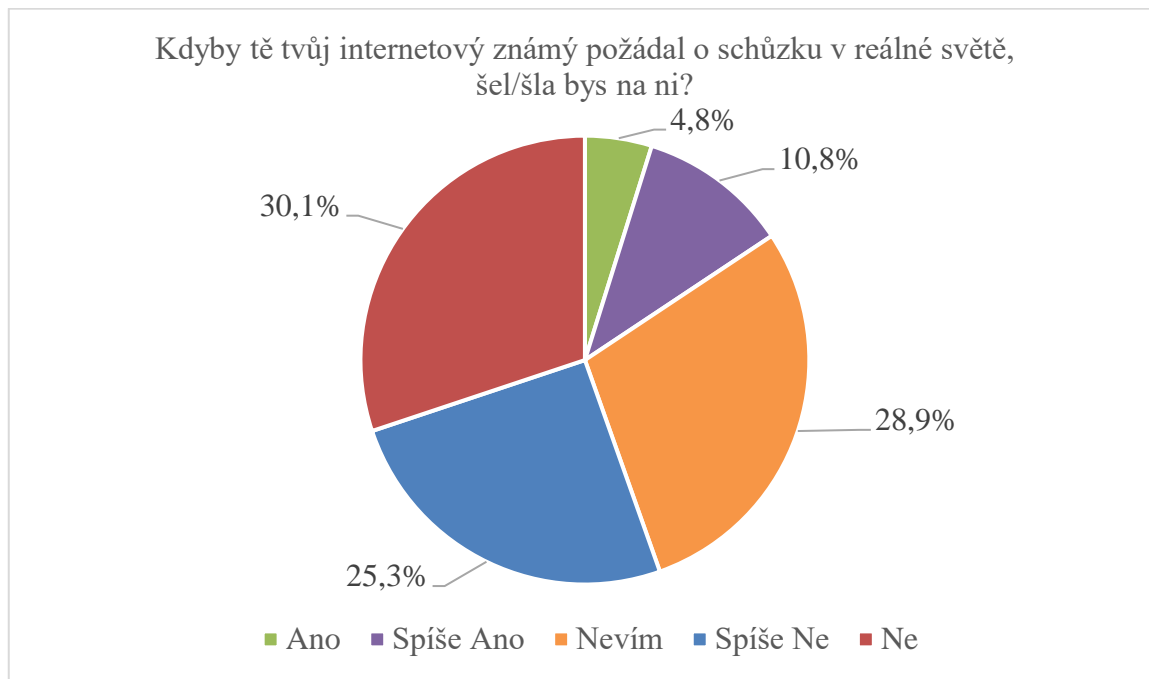

Graf 17 – Otázka č. 18 – Odeslání polonahé nebo nahé fotografie v budoucnu

Dotázaní 18,1 % uvedlo, že by bylo ochotných odeslat nahou nebo polonahou fotografií svému příteli či přítelkyni nebo kamarádovi či kamarádce. Jedná se o osm dětí ve věku 13 let, pět respondentů ve věku 15 let, a jednoho dotazového ve věku 12 a 14 let. Zatímco 81,9 % by nebylo ochotno poslat takovouto fotografií.

Otázka č. 19) Kdyby tě tvůj internetový známý požádal o schůzku v reálné světě, šel/šla bys na ni?

V průzkumu byla uvedena otázka, zda by respondenti přijali schůzku s cizím člověkem, kterého znají z internetu.

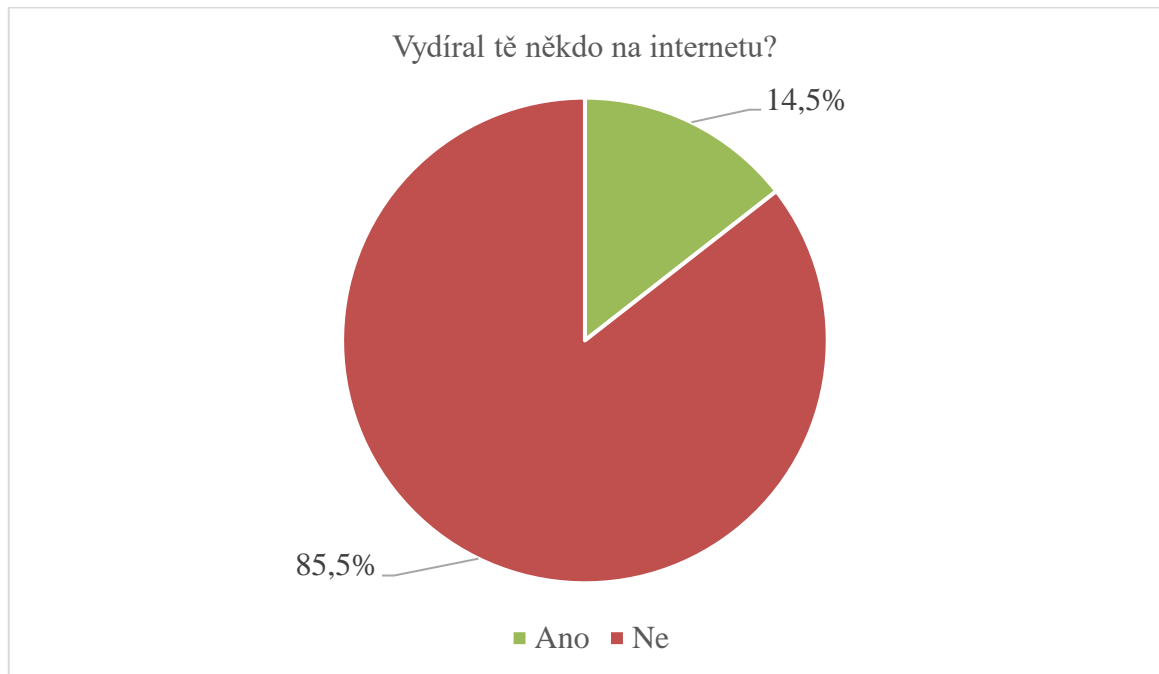

Graf 18 – Otázka č. 19 – Přijetí schůzky od známého z internetu

V 28,9 % (24) respondentů odpověděli, že neví, zda by přijali schůzku s neznámým člověkem. Striktní ne odpovědělo 25 respondentů, kteří tvoří 30,1 %. Dalších 25,3 % by schůzku také spíše odmítlo tvoří je 21 dotázaných. Schůzku se známým z internetu by nejspíše přijalo 10,8 % dotázaných. S cizím člověkem by se klidně sešli 4 respondenti, kteří tvoří 4,8 % k této odpovědi se uchýlili pouze chlapci.

Otázka č. 20) Vydíral tě někdo na internetu? (vyhrožování zveřejněním zpráv, fotografií, videí rodičům, kamarádům ve škole, zveřejněním na internetu)

Tato otázka se věnuje sexuálnímu nátlaku v podobě vydírání a vyhrožování.

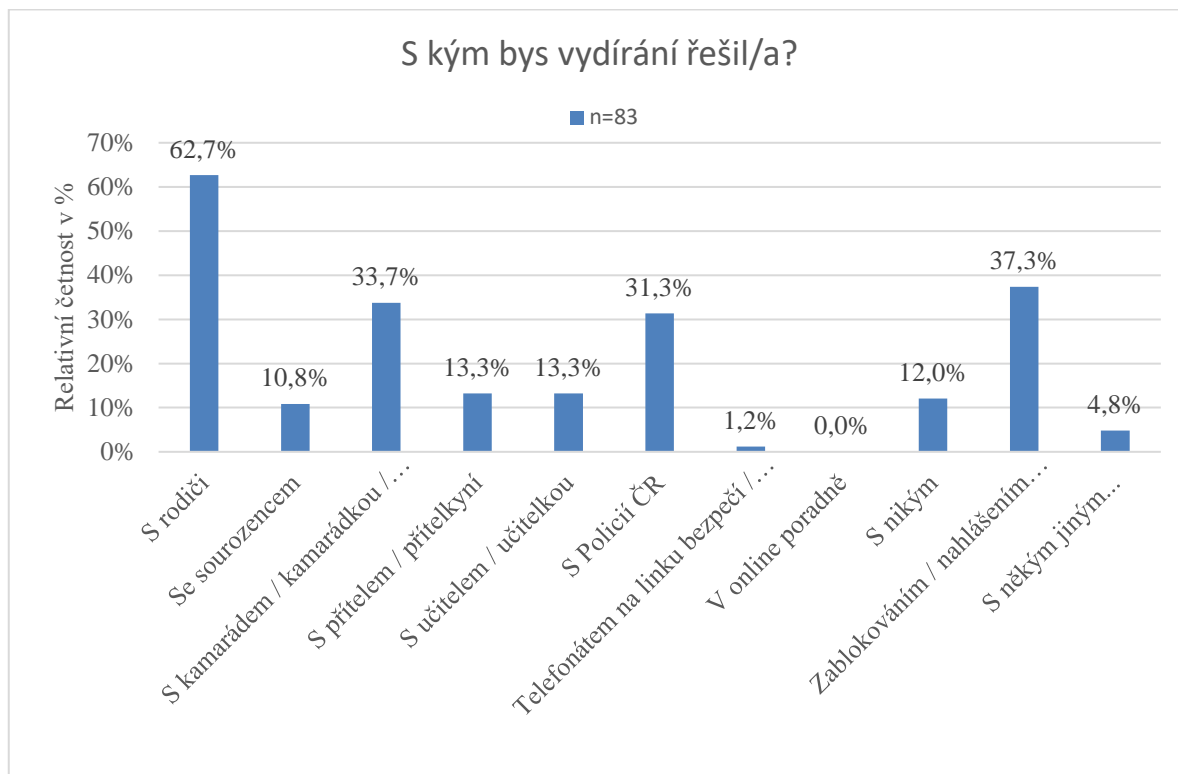

Graf 19 – Otázka č. 20 – Vydírání na internetu

Vydírání sexuální povahy zažilo 14,5 % respondentů jednalo se o 12 respondentů, 9 dívek a 3 chlapci. S vyhrožováním zveřejněním intimního obsahu se nesetkalo 71 respondentů, kteří tvoří 85,5 %

Otázka č. 21) S kým bys vydírání řešil/a?

Poslední otázka se věnuje řešení vydírání a vyhrožování. Respondenti měli možnost vybrat více odpovědí. Na grafu tedy můžeme vidět preference dotázaných.

Graf 20 – Otázka č. 21 – Řešení vydírání

Nejčastěji by respondenti řešili svůj problém s rodiči a to v 62,7 %. Na druhém místě se umístilo nahlášení a zablokování uživatele na sociální síti, které by volilo 37,3 %, kteří tvoří 31 z 83 respondentů. Jako třetí možnost by se respondenti obrátili na své kamarády v 33,7 % (28) dotazovaných. Třetina dotázaných by se také obrátila na Policii ČR a to ve 31,3 % dotázaných. Další odpovědi zaznamenaly značný pokles v preferencích dotázaných shodně se 13,3 % se na děleném pátém místě umístila odpověď s učitelem/učitelkou a s přítelem/přítelkyní. Deset dotázaných by vydírání neřešilo s nikým. Na sourozence by se obrátilo 10,8 % dotazovaných. Jeden respondent by se obrátil na linku bezpečí či na linku důvěry. Jinou variantu zvolili čtyři respondenti, dva z nich napsali, že by se obrátili o pomoc s vydíráním na online poradně Alik.cz. Další respondent uvedl, že by problém řešil sám se sebou a jeden respondent uvedl, že by vyděrači rozbil hubu.

4 DISKUZE

Tato kapitola se zaměřuje na shrnutí a prezentaci získaných výsledků z dotazníkového šetření provedeného v bakalářské práci. Porovnává výsledky dostupných zdrojů a jiných výzkumů.

První výzkumná otázka zní, jaké jsou zkušenosti dětí se sexuálním obtěžováním na internetu a sociálních sítích?

K první výzkumné otázce byly z dotazníkového šetření vztaženy zejména otázky číslo 10, 12, 13 a 14. Tyto otázky jsou zaměřeny na nevyžádané a nechtěné zprávy. Podotázka 10 je zaměřena na odesílatele nechtěných zpráv. V těchto otázkách bylo prioritní zjistit, jaké mají respondenti zkušenosti s různým typem sexuálního obtěžování.

Prioritní bylo zjistit, zda mají děti zkušenosti se sexuálním obtěžováním a v jaké podobě se s ním setkaly. Sexuální obtěžování může probíhat v podobě sdílení externích odkazů, posílání sexuálně laděných textových či hlasových zpráv, posílání erotických a sexuálně laděných polonahých nebo nahých fotografií, případně pornografických videí. Z výzkumu vyplývá, že se se sexuálním obtěžováním setkala z 83 respondentů více než polovina dotazovaných. 51,8 % z nich bylo 28 dívek a 15 chlapců. Respondenti, kteří se s obtěžováním setkali, tráví na internetu nejčastěji 4–5 hodin, a to ve více než třetině případů přesněji 34,9 % (15) dotázaných. Respondenti, kteří odpověděli, že se nesetkali se sexuálním obtěžováním, tráví na internetu nejvíce 2–3 hodiny a to v 27,5 %. Z výzkumu *EU Kids 2020*, které se účastní Česká republika za pomoci Masarykovy Univerzity v Brně, vyplývá, že 34 % ze všech 2 825 dotázaných dětí ve věku od 9–16 let se setkala s obtěžováním sexuální povahy. Z téhož výzkumu vyplývá, že dotazované české děti využívají internet průměrně 3 hodiny denně. Jako zajímavá se jeví skutečnost, že obtěžující zprávy nejčastěji posílá dítěti neznámý člověk, a to až v 95,3 % (Šmahel, 2020).

V otázce č. 12 jsme se respondentů ptali na doručené sexuálně laděné textové a hlasové zprávy. Sexuálně laděné zprávy dostalo 53,0 % dotázaných, z toho je 19 chlapců a 25 dívek. Z čehož vychází, že se jedná o 48,7 % dotázaných chlapců a 56,8 % dotázaných dívek. Výsledná data se neshodují s výzkumem *Sexting u českých dětí* v přijímání intimních textových zpráv, tam byl u chlapců a dívek zaznamenán rozdíl, ovšem nejedná se dle vypočítané asymptotické hodnoty $p = 0,1997$ o rozdíl statisticky signifikantní. Byla zde tedy přijata hypotéza, že dívky a chlapci dostávají sexuálně laděné zprávy stejně často (Szotkowski 2020, s. 170)

Otázka 13 byla zaměřena na doručení erotických polonahých a nahých fotografií dětským uživatelům. V provedeném výzkumu dostalo 49,4 % dotázaných někdy polonahou či nahou fotografií, s ohledem na charakter a věk respondentů, nebyla již nadále tato otázka rozvedena. Z výzkumu provedeném v roce 2017, kterého se účastnilo 4 875 respondentů, vyplývá, že 40,9 % dětí odpovědělo, že obdrželo provokativní erotickou či pornografickou fotografii, na které je někdo částečně svlečený nebo úplně nahý. Procentuální rozdíl může být způsoben mimo počet respondentů taktéž rozdílným věkem dotazovaných dětí, kdy se výzkumu účastnily děti od 8 do 17 let, zatímco ve výzkumu v bakalářské práci se jednalo o děti ve věku 12–15 let. „Pětina dětí (21,51 %) rovněž potvrdila, že od svého internetového známého obdržela erotické či pornografické video“ (Kopecký 2017, s. 12). Stejně zaměření měla v dotazníku i otázka číslo 14, zde potvrdilo přijetí erotického až pornografického videa 30,1 %, jedná se od 25 ze 83 dotázaných. Z nich 52 % (13) tvoří 15 letí, druhou skupinu tvoří 7 dotazovaných tvořících 28 % ve věku 13 let, dalších 12 % tvoří 3 respondenti, kterým bylo 14 let, a 2 respondenti, kterým bylo 12 let, tvoří 8 %. Stejně jako u předchozí otázky je chlapců, kteří dostali erotické video, více 33,3 % (13) z 39 (100 %) dotázaných, u dívek se jednalo o 27,3 %, tedy 12 z 44 dotázaných. Výsledek se shoduje s výzkumem *Sexting u českých dětí* chlapci přijímají provokativní „*sexy, erotické*“ fotografie i videa častěji než dívky. V dotazníkovém šetření, kterého se účastnili studenti středních škol, byl výsledek obdržení intimních fotografií a videí v internetovém prostředí vyšší, jedná se o 69,5 % studentů 1. ročníku a 83,6 % studentů 4. ročníku SŠ (Karafiátová 2020, s. 90).

Druhou výzkumnou otázkou se zabývají v dotazníku otázku č. 15, 16, 17, 18, 19 a 20. Otázka 21, pak řeší, s kým by dítě nastalý problém řešilo. Taktéž je zde velice důležitá otázka č. 11, která se zabývá žádostí o udržení komunikace v tajnosti. Veškeré tyto otázky měly za cíl zjistit, jaké mají respondenti zkušenosti se sexuálním nátlakem na internetu.

V otázce č. 15 jsme se ptali respondentů, zda sami odeslali „*sexy, provokativní, erotické*“ textové nebo hlasové zprávy odeslalo 14,5 % (12) ze 83 (100 %) dotázaných. Jedná se o 7 dívek, ty tvoří 15,9 % a 5 chlapců, tvořících 12,8%. Velkou změnu procentuálního počtu můžeme u stejné otázky vidět na střední škole, a to v prvním ročníku nárůst na 40,2 % dotázaných z 82 dotazovaných v ročníku a ve čtvrtém ročníku se jedná až o 63,9 % ze 122 dotazovaných (Karafiátová 2020, s. 73).

V šestnácté otázce jsme se ptali na odeslání intimních fotografií. Devět celá šest desetin procenta dotázaných někdy odeslalo intimní fotografii, jedná se o 5 dívek tvořících 62,5 % a tři chlapců, kteří tvoří 37,5 %. „*Dostávání a odesílání obrazových intimních materiálů spolu úzce souvisí*“ (Szotkowski 2020 s. 202). Z 8 dotázaných, kteří odeslali intimní fotografii, jich 7 z nich taktéž obdrželo. Výsledky se velmi liší od dotazovaných ze střední školy, kde intimní fotografie nebo video odeslalo 35,4 % dotazovaných prváků tedy studentů ve věku 15–17 let.

V otázce č. 17 se ptáme na dobrovolné umístění *intimních, sexy, erotických* fotografií a videí na internet ve veřejně dostupných doménách. Zde kladně odpovědělo 4,8 % respondentů, tedy 4 z 83 dotázaných. Jednalo se o tři dívky a jednoho chlapce. Z výzkumu o rizikovém chování českých dětí v prostředí internetu z roku 2014 vyplývá, že „7,81 % dětí z 28 232 dotázaných (z toho 47 % chlapců a 53 % dívek) umístilo svou „*sexy, provokativní, erotickou*“ fotografii nebo video, na kterých jsou částečně nebo úplně nazí, na veřejně dostupnou internetovou doménu“ (Kopecký 2014, s. 10).

Otázka č. 18 se zabývá budoucností a ptá se dětí, zda by byly v budoucnu ochotni poslat příteli/přítelkyni nebo kamarádovi/kamarádce polonahou nebo nahou fotografii. Sexting je ochotno provozovat 18,1 % (15) respondentů. Z těchto 15 respondentů nikdy neodeslalo svůj intimní materiál 11, čtyři z dotázaných mají již zkušenosti s odesláním intimních fotografií či videa.

Otázka č. 20 se ptá na vydírání na internetu. S vydíráním na internetu se setkala 14,5 % dotázaných dětí, jedná se o devět dívek a tři chlapce, tedy dvanáct dětí. Dotázaní, kteří odpověděli ano, tráví na internetu nejčastěji 4-5 hodin a to v 5 případech, tři respondenti tráví na internetu 3-4 hodiny, více než šest hodin na internetu stráví také tři respondenti, co zažili vydírání. Zbylá jedna respondentka tráví na internetu 2-3 hodiny denně. S vydíráním se nesetkal nikdo, kdo tráví na internetu méně než hodinu času nebo 1-2 hodiny. V průměru tak tráví na internetu 4,83 hodiny a používají v průměru 6,42 sociálních sítí, zatímco respondenti (71), kteří takovou zkušenost nemají, tráví na internetu v průměru 4,18 hodiny a podobné množství 5,45 sociálních sítí. Z otázky č. 11 vyplývá, že žádost o udržení komunikace na tajné úrovni dostalo 63,9 % z 83 dotazovaných, jedná se tedy o 53 dětí, z nich se 10 (18,9 %) setkalo s vydíráním. Pouze dva respondenti, kteří byli vydírání, nebyli požádáni o udržení komunikace v tajnosti. „*Téměř čtvrtina dětí (22,92 %) potvrdila, že byla svým internetovým kamarádem požádána o utajení jejich komunikace*“ (Kopecký 2017, s. 18). Je tedy patrný rozdíl mezi tvrzením Kopeckého a provedeným výzkumem.

Otázka č. 21 je zaměřena na to, s kým by dítě vydírání řešilo. Nejčastěji by se děti obrátily na rodiče a to v 62,7 % (52), na druhém místě se umístilo zablokování a nahlášení uživatele s 37,3 %, zde je nutné myslet na zachování důkazního materiálu pro Policii ČR. Třetí pomyslnou příčku obsadili kamarádi, na které by se obrátilo 33,7 % (28) dotázaných. Na rodiče by se obrátilo 63,6 % všech dotázaných dívek a 61,5 % dotázaných chlapců. Na Policii ČR by se bylo ochotno zajít 25,3 % dotázaných, kvůli věku respondentů by Policie ČR kontaktovala zákonné zástupce dítěte. Rodiče byli na první příčce v případě rozsáhlého dotazníkového šetření Kopeckého (2017, s. 14) s 38,8 %, na druhém místě tohoto šetření se dostala odpověď nikdo se 32,9 % z 4878 dotázaných, což se neslučuje s výsledkem šetření provedeného v bakalářské práci, odpověď s nikým zvolilo pouze 16,7 % (18) dotázaných. S výsledkem se taktéž neshoduje výzkum „*Sexting u českých dětí*“, který říká, že by se dítě nesvěřilo nikomu v 33,6 % z 5675 dotázaných (Szkotowski 2020, s. 208). Tento rozdíl může být způsoben menším rozsahem bakalářské práce, užším výběrem respondentů a zvýšením povědomí rizik.

Sexuální obtěžování a sexuální nátlak souvisí se znalostí svého těla, biologie, sexuální výchovy a chování na internetu, proto je zde důležitá otázka, koho dítě vnímá jako hlavní zdroj informací o sexu a sexualitě. Žáci vnímají v nejvíce případech jako hlavní zdroj informací o sexu internet a to ve 34,9 %. Toto tvrzení potvrzuje diplomová práce „*Sexting v populaci adolescentních jedinců*“, kde uvádí internet jako hlavní zdroj informací o sexu až 63,4 % dotázaných z 82 respondentů prvního ročníku a ve čtvrtém ročníku je procento ještě vyšší a to až 79,5 % ze 122 dotázaných (Karafiátová 2020, s. 81). Ve výzkumu, kde se ptali dětí od 8 do 17 let považovalo internet za hlavní zdroj informací 42,27 % (Kopecký 2017, s. 24). Rodiče se i těchto výzkumech umístili shodně s touto bakalářskou prací na druhém místě. Podíváme-li se na hlavní zdroj informací o sexu, tak více o sexu s rodiči mluví dívky v 31,8 % (14), u chlapců se jedná o 17,9 % (7) ze všech dotázaných. Ve výzkumu, kde bylo rozděleno, zda se jedná o matku nebo otce, se častěji s dětmi o sexu baví matka a rodiče tak obsazovali místo až za kamarády (Karafiátová 2020). Kamarádi v bakalářské práci získali stejné množství odpovědí jako rodiče, tedy dvacet jedna z osmdesáti tří dotázaných.

5 ZÁVĚR

Bakalářská práce s názvem „Zkušenosti dětí základních školy se sexuálním obtěžováním a nátlakem na internetu“ je rozdělena na teoretickou a výzkumnou část.

Cílem teoretické části bakalářské práce je charakterizovat odbornou terminologii sexuálního obtěžování a sexuálního nátlaku na internetu. Popsat jejich průběh a vliv na vývoj dítěte. Taktéž se zabývá prací s obětí a možnostmi pomoci. Práce je pro čtenáře přehledem rozsáhlé problematiky sexuálního obtěžování a sexuálního nátlaku na internetu z pohledu odborné literatury a vědeckých prací. V první kapitole se tedy v práci věnuje pojmům internet, kyberprostor a sociální síť. Poté se vymezují pojmy dítě a ohrožené dítě podle zákonných norem platných v České republice. V dalších kapitolách se práce zabývá psychosexuálním vývojem dítěte a vlivům, kterým jsou děti na internetu vystaveny. Teoretická část vymezuje sexuální zneužívání dětí na internetu v podobě sexuálního obtěžování a nátlaku. V poslední kapitole se práce věnuje možnostem pomoci a prací s obětí sexuálního zneužívání na internetu.

Výzkumná část se věnuje sexuálnímu obtěžování a nátlaku na internetu u dětí na základní škole. Ve výzkumné části byl použit kvantitativní sběr dat za pomoci dotazníkového šetření. Dotazník byl konstruován pro žáky druhého stupně základní školy za pomoci školního poradce. Vzhledem k věku respondentů a citlivosti tématu byli před dotazníkovým šetřením požádáni o souhlas s účastí v dotazníkovém šetření zákonní zástupci respondentů. Ve výzkumné části jsou prezentovány výsledky z dotazníkového šetření, které byly zpracovány do přehledných grafů a tabulek doplněných o vlastní komentář.

Dotazníkového šetření se účastnilo osmdesát tři respondentů ve věku 12–15 let. V kapitole „Diskuze“ je porovnání výsledků z dotazníkového šetření s dostupnými výzkumy z České republiky s podobnou věkovou skupinou respondentů, ale i studenty střední školy, aby se v práci zajistil, co nejlepší náhled na danou problematiku.

Z dotazníkového šetření vyplynulo, že více než polovina dotázaných dětí má zkušenosti se sexuálním obtěžováním. Konkrétně se pak jedná o přijetí erotické textové nebo hlasové zprávy, polonahé nebo nahé fotografie či pornografického videa. Sexuálnímu nátlaku v podobě vydírání čelilo dvanáct z dotázaných respondentů.

Kromě výše uvedených skutečností a upozornění na problematiku sexuálního obtěžování a nátlaku na internetu byly zjištěny informace, které byly přínosné pro rozvoj preventivního programu na ZŠ, kde výzkum probíhal.

6 POUŽITÁ LITERATURA

6.1 Primární zdroje

1. 104/1991 Sb. Úmluva o právech dítěte. Zákony pro lidi – Sbírka zákonů ČR v aktuálním konsolidovaném znění [online]. AION CS, s.r.o. 2010 [cit. 17.04.2021]. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/1991-104>
2. 108/2006 Sb. Zákon o sociálních službách. Zákony pro lidi – Sbírka zákonů ČR v aktuálním konsolidovaném znění [online]. AION CS, s.r.o. 2010 [cit. 16.04.2021]. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2006-108>
3. 198/2009 Sb. Antidiskriminační zákon. Zákony pro lidi – Sbírka zákonů ČR v aktuálním konsolidovaném znění [online]. Copyright © AION CS, s.r.o. 2010 [cit. 16.04.2021]. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2009-198>
4. 359/1999 Sb. Zákon o sociálně-právní ochraně dětí. Zákony pro lidi – Sbírka zákonů ČR v aktuálním konsolidovaném znění [online]. AION CS, s.r.o. 2010 [cit. 17.04.2021]. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/1999-359>
5. 372/2011 Sb. Zákon o zdravotních službách. Zákony pro lidi – Sbírka zákonů ČR v aktuálním konsolidovaném znění [online]. Copyright © AION CS, s.r.o. 2010 [cit. 15.04.2021]. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2011-372>
6. 40/2009 Sb. Trestní zákoník. Zákony pro lidi – Sbírka zákonů ČR v aktuálním konsolidovaném znění [online]. AION CS, s.r.o. 2010 [cit. 17.04.2021]. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2009-40?text=>
7. 45/2013 Sb. Zákon o obětech trestných činů. Zákony pro lidi – Sbírka zákonů ČR v aktuálním konsolidovaném znění [online]. Copyright © AION CS, s.r.o. 2010 [cit. 17.04.2021]. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2013-45>
8. 89/2012 Sb. Občanský zákoník (nový). Zákony pro lidi – Sbírka zákonů ČR v aktuálním konsolidovaném znění [online]. AION CS, s.r.o. 2010 [cit. 17.04.2021]. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2012-89>
9. AIKEN, Mary. *Nebezpečný efekt*. Přeložil Antonín SUCHÁNEK. Praha: Zeď, 2021. ISBN 978-80-907909-4-0.
10. DOČEKAL, Daniel, Jan MÜLLER, Anastázie HARRIS a Luboš HEGER. *Dítě v síti: manuál pro rodiče a učitele, kteří chtějí rozumět digitálnímu světu mladé generace*. Praha: Mladá fronta, 2019. Flowee. ISBN 978-80-204-5145-3.
11. FRANKOVÁ, E. 2022. *Zpráva o digitálních závislostech v České republice 2022* [Report on Digital
12. HULANOVÁ, L. *Internetová kriminalita páchaná na dětech: psychologie internetové oběti, pachatele a kriminality*. 1. vyd. Praha: Triton, 2012. ISBN 978-807-3875-459.
13. CHOMYNOVÁ, P Addictions in the Czech Republic 2022. (Ed.). Praha: Úřad vlády České republiky. ISBN 978-80-7440-296-8
14. CHOMYNOVÁ, P., DVOŘÁKOVÁ, Z., ČERNÍKOVÁ, T., ROUS, Z., GROHMANNOVÁ, K., CIBULKA, J.,
15. JANOUŠEK, J. *Psychologické základy verbální komunikace*. 1. Praha: Grada, 2015, Psyché (Grada). ISBN 978-80-247-4295-3.
16. JIROVSKÝ, Václav. *Kybernetická kriminalita: nejen o hackingu, crackingu, virech a trojských koních bez tajemství*. 1. vyd. Praha: Grada, 2007. ISBN 978-80-247-1561-2.
17. KOPECKÝ, K. *Kybergrooming- nebezpečí kyberprostoru*. Praha: Grada, 2009. ISBN 978-80-254-7573-7.

18. KOPECKÝ, K., SZOTKOWSKI, R. *Nebezpečné komunikační techniky spojené s ICT pro ředitele základních a středních škol*. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci, 2015. ISBN 978-80-244-4555-7.
19. KOPECKÝ, Kamil. Rene Szotkowski, Veronika Krejci, *Risks of Internet Communication*. Plomouc Univerzita Palackého v Olomouci, 2014, ISBN 978-80-244-4105-4
20. KOPECKÝ, Kamil. *Rizikové formy chování českých a slovenských dětí v prostředí internetu*. 1. vydání. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci, 2015. ISBN 978-80-244-4861-9.
21. KOŽÍŠEK, M., PÍSECKÝ, V. *Bezpečně n@ internetu: průvodce chováním ve světě online*. První vydání. Praha: Grada Publishing, 2016. ISBN 978-80-247-5595-3.
22. MACEK J., *Úvod do nových medií.*, Ostrava PRESS CZ s. r. o., Havířov. 2011. ISBN: 978-80-7464-025-4.
23. PTÁČEK R, KUŽELOVÁ H, ČELEDOVÁ L, *Vývoj dítěte v náhradních formách péče*, Ministerstvo práce a sociálních věcí ČR, 2011 ISBN 978-80-7421-040-2
24. PUNCH, Keith. *Úspěšný návrh výzkumu*. Vydání druhé. Praha: Portál, 2015. 230 stran. ISBN 9788026209805.
25. SEDLÁKOVÁ, Renáta. *Výzkum médií: nejužívanější metody a techniky*. Praha: Grada, 2014. Žurnalistika a komunikace. ISBN 978-80-247-3568-9.
26. SKUTIL, Martin. *Základy pedagogicko-psychologického výzkumu pro studenty učitelství*. Praha: Portál, 2011. ISBN 978-80-7367-778-7.
27. SZOTKOWSKI, R., KOPECKÝ K. a KREJČÍ V. *Nebezpečí internetové komunikace IV*. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci, 2013 [cit. 2019–01–28]. ISBN 978–80–244–3911–2.
28. ŠEVČÍKOVÁ, A. *Děti a dospívající online: vybraná rizika používání internetu*. Praha: Grada, 2014. Psyché Grada. ISBN 978-80-210-7527-6.
29. ŠMAHAJ, J. *Kyberšikana jako společenský problém*. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci, 2014. 232 s. ISBN 978-80-244-4227-3.
30. WEISS, Petr. *Sexuální zneužívání – pachatelé a oběti*. Praha. 2000. ISBN 80-716-9795-8.

6.2 Sekundární zdroje

1. HORSKÁ B, LÁSKOVÁ A, PTÁČEK L, *Internet jako cesta pomoci internetové poradenství pro pomáhající profese*, Digitální knihovna Kramerius 2010. Digitální knihovna Kramerius [online]. ISBN 978-80-7419-034-6 [cit. 17.04.2021]. Dostupné z: <https://dnnt.mzk.cz/view/uuid:10fda130-f5e6-11e7-a97b-005056827e51?page=uuid:063e8ef0-0d09-11e8-bdb0-005056827e51>
2. JOLICOEUR, M., ZEDLEWSKI, E. *Much Ado About Sexting*. National Institute of Justice [online]. NCRS, 2010 [cit. 18.04.2021] Dostupné z: <https://www.ncjrs.gov/pdffiles1/nij/230795.pdf>
3. KORBEL M, LEJSKOVÁ, Z. *Včas a spolu. Model systému preventivních služeb pro děti a jejich rodiny*, Ministerstvo práce a sociálních věcí, 2019, Praha 2, ISBN 978-80-7421-178-
4. MÁČELOVÁ, K. *Kybergrooming z pohledu mladé generace*. Hradec Králové: Univerzita Hradec Králové, 2015.
5. MAŠKOVÁ A, Kateřina LUKÁŠOVÁ, Rastislav PACÁK, Jana BRANDEJSOVÁ *Kybergrooming a kyberstalking*, Národní centrum bezpečnějšího internetu [online]. 2012 [cit. 18.04.2021]. dostupné z: file:///D:/kybergrooming_metodika_196.pdf
6. OCHRANA, František. *Metodologie, metody a metodika vědeckého výzkumu*. Praha: Karolinum, 2019, ISBN 978-80-246-4200-0.

7. ROGERS, V. *Kyberšikana: Pracovní materiály pro učitele a žáky i studenty*. Praha: Portál, 2011. 104 s. ISBN 978-80-7367-984-2.
8. RŮŽIČKA, Michal. *Krizová intervence pro speciální pedagogy*. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci, 2013. ISBN 978-80-244-3305-9.

6.3 Odborné články

1. GŘIVNA, T. In *Trestné činy proti lidské důstojnosti v sexuální oblasti* [online]. Praha: Bulletin advokacie, 2009. [cit. 18.04.2021] Dostupné z: http://pravo.wz.cz/tre/data/trest_grivna.pdf
2. Liberecký kraj. Odbor sociálních věcí. Krajlbc.cz [online]. 2020. [cit. 19.04.2021]. Dostupné z: <https://odbor-socialni.kraj-lbc.cz/page2333>
3. Linka Bezpečí. Linka bezpečí. Linka Bezpečí. Linka bezpečí [online]. Dostupné z: https://www.linkabezpeci.cz/?gclid=CjwKCAiAl-6PBhBCEiwAc2GOVF63uelZL8BTa6HLIyF4fQWM0EA4G3gqJUK_aH5TD-tiEHHcCduwVhoCGiEQAvD_BwE
4. Ochrana soukromí. Úvod [online]. Copyright © Národní centrum bezpečnějšího internetu [cit. 03.02.2022]. Dostupné z: <https://bezpecne-online.ncbi.cz/surfuj-bezpecne>
5. SMETÁČKOVÁ I, PAVLÍK P. *Obtěžování středoškolských studentek a studentů ze strany vyučujících*. Psychologie elektronický časopis ČMPS. 2011 [online]. [cit. 19.04.2021]. Dostupné z: <https://e-psycholog.eu/pdf/smetackova-pavlik.pdf>
6. TYNER, L. J. CLINTON, M. S. „*Sexual harassment in the workplace: are human resource Professional victims?*“ *Journal of Organizational Culture, Communications & Conflict*, 2010

6.4 Internetové zdroje

1. ASPI | Wolters Kluwer ČR, a. s. ASPI | Wolters Kluwer ČR, a. s. [online]. Copyright © 2023 Wolters Kluwer. Všechna práva vyhrazena. [cit. 26.04.2023]. Dostupné z: <https://www.aspi.cz/>
2. Bílý Kruh Bezpečí. *Pohlavní zneužití*. [online]. 2009 [cit. 19.04.2021]. Dostupné z: <https://www.bkb.cz/pomoc-obetem/trestne-ciny/pohlavni-zneuzeni/>
3. BRIGGS, P., SIMON, W. T., SIMONSEN, S. *An exploratory study of Internetinitiated sexual offenses and the chat room sex offender: has the Internet enabled a new typology of sex offender? In: Sexual Abuse: A Journal of Research and Treatment* [online]. 2011, Dostupné z: <http://doi.org/10.1177/1079063210384275>.
4. ČSÚ, Výsledky, Minisčítání. Úvodní stránka, Minisčítání [online]. 2020. [cit. 25.01.2022]. Dostupné z: <https://www.miniscitani.cz/vysledky>
5. Diakonie ČCE SOS centrum— Krizová intervence. SKP v Praze [online]. 2021 [cit. 19.04.2021]. Dostupné z: <https://www.soscentrum.cz/nase-sluzby/krizova-intervence/>
6. Domain Analysis of Child Sexual Abuse - IWF. Child Sexual Abuse Online Trends & Data in 2020 - IWF [online]. Dostupné z: <https://annualreport2020.iwf.org.uk/trends/international/domain>
7. EU Kids Online 2020. LSE Home [online]. Copyright © LSE 2022 [cit. 03.02.2022]. Dostupné z: <https://www.lse.ac.uk/media-and-communications/research/research-projects/eu-kids-online/eu-kids-online-2020ko>
8. Internetem bezpečně. *Kybergrooming - internetem bezpečně – Užívejme internet bezpečnějším způsobem* [online]. 2018. [cit. 19.04.2021]. Dostupné z: <https://www.internetembezpecne.cz/internetem-bezpecne/rizika-online-komunikace/kybergrooming/>

9. JONÁŠOVÁ I. *Psychosexuální vývoj dítěte a jeho poruchy*. Šance Dětem. Homepage. Šance Dětem [online].weist [cit. 03.02.2022]. Dostupné z: <https://sancedetem.cz/psychosexualni-vyvoj-ditete-jeho-poruchy>
10. KOMÁREK P. *Nové opatření proti šíření dětské pornografie* - NejPřipojení.cz. Připojení k internetu kdekoliv v České republice - Všechny technologie [online]. Copyright © 2020 [cit. 03.02.2022]. Dostupné z: <https://nejpripojeni.cz/clanky/nove-opatreni-proti-sireni-detske-pornografie/>
11. Kontakty. Linka důvěry Liberec. Kontakty. Linka důvěry Liberec [online]. Dostupné z: <http://www.linka-duvery.cz/>
12. KORDULIAK M. *Anonymita na internetu – zdroj zla v člověku?*, E15.cz. E15.cz - Byznys, politika, ekonomika, finance, události [online]. 2019 [cit. 19.04.2021]. Dostupné z: <https://www.e15.cz/the-student-times/anonymita-na-internetu-zdroj-zla-v-cloveku-1358984>
13. MÁCA R., *Děti a rizika sociálních sítí* | Šance Dětem. homepage | Šance Dětem [online]. [cit. 26.04.2023]. Dostupné z: <https://sancedetem.cz/deti-rizika-socialnich-siti>
14. MALFAIT R., *Co je komerční sexuální zneužívání dětí a dospívajících* | Šance Dětem. homepage | Šance Dětem [online]. [cit. 26.04.2023]. Dostupné z: <https://sancedetem.cz/co-je-komercni-sexualni-zneuzivani-deti-dospivajicich>
15. MATOUŠEK O. *Dítě traumatizované v blízkých vztazích* | Šance Dětem. homepage | Šance Dětem [online]. 2017 [cit. 19.04.2021]. Dostupné z: <https://www.sancedetem.cz/dite-traumatizovane-v-blizkych-vztazich>
31. MORAVCOVÁ, ZÁVESKÁ. *Domů - DIGIFOLIO* [online]. 2015 [cit. 19.04.2021]. Dostupné z: <https://digifolio.rvp.cz/artefact/file/download.php?file=73556&view=11605>
16. MORYSKOVÁ T. *Sexuální zneužívání – Blog Linky bezpečí*. Blog Linky bezpečí – Blog u. Linka bezpečí je krizová linka 116111 pro děti v tíživých životních situacích, s kterými si neumí pomoci. Např. šikana, sebepoškozování, rodinné vztahy, školní a vrstevnické vztahy, sexualita, homosexualita apod. [online].2018 [cit. 18.04.2021] Dostupné z: <https://blog.linkabezpeci.cz/sexualni-zneuzivani/>
17. *Nebud' oběť! Rizika internetu a komunikačních technologií*. Nebud' oběť! | Rizika internetu a komunikačních technologií [online]. 2010 [cit. 18.04.2021]. Dostupné z: <http://www.nebudobet.cz/?cat=kybergrooming>
18. Net University s.r.o. 2010-2012, e-nebezpeci.cz. *Riziková komunikace - O projektu - e-nebezpeci.cz* [online]. 2010-2012 Dostupné z: <http://www.e-nebezpeci.cz/rizikova-komunikace>
19. Nobullying.com. *New Teen Sexting Data*. Cyberbullying.org [online]. 2017 Dostupné z: <https://cyberbullying.org/new-teen-sexting-data>
20. NOVÁKOVÁ M. *Jak internet ovlivňuje život dětí a dospívajících?* | Šance Dětem. homepage | Šance Dětem [online]. [cit. 26.04.2023]. Dostupné z: <https://sancedetem.cz/jak-internet-ovlivnuje-zivot-deti-dospivajicich>
21. Policie České republiky, *Nástrahy na internetu*. Úvodní strana - Policie České republiky [online]. 2021 ko, všechna práva vyhrazena [cit. 17.04.2021]. Dostupné z: <https://www.policie.cz/clanek/nastrahy-na-internetu.aspx>
22. Pomáháme dětem – Dětské krizové centrum. *Dětské krizové centrum – Odborná pomoc dětem a rodičům* [online]. Copyright © Všechna práva vyhrazena, Dětské krizové centrum 2022 [cit. 03.02.2022]. Dostupné z: <https://www.ditekrize.cz/pomahame-detem/>
23. Projekt E-bezpečí - E-Bezpečí. *Projekt E-bezpečí - E-Bezpečí* [online]. Dostupné z: <https://www.e-bezpeci.cz/>
24. Safer Internet -. *Safer Internet* - [online]. Dostupné z: <https://www.saferinternet.cz/>
25. Sexting.cz - vse, co chcete vedet o sextingu. *Co je to sexting?*. Sexting.cz - vse, co chcete vedet o sextingu [online].2013 Dostupné z: <https://www.sexting.cz/>

26. SOUKUP P. *Děti na internetu: Jaký je přístup českých rodičů k ochraně dětí na síti?* | Šance Dětem. homepage | Šance Dětem [online]. 2011 Copyright © [cit. 10.12.2022]. Dostupné z: <https://sancedetem.cz/deti-na-internetu-jaky-je-pristup-ceskych-rodicu-k-ochrane-deti-na-siti>
27. Správa sítě slovník pojmů, Co je to kyberprostor? [online]. 2016 [cit. 17.04.2021]. Dostupné z: <https://www.sprava-site.eu/kyberprostor>
28. *Statistiky využití sociálních sítí: Kolik lidí používá sociální média v roce 2021*, Ler digital studio, Ler digital studio. Ler.studio - digitální agentura [online] 2021. Copyright Ler digital studio s.r.o. [cit. 20.12.2021]. Dostupné z: <https://lerstudio.cz/statistiky-vyuziti-socialnich-siti-kolik-lidi-pouziva-socialni-media-v-roce-2021>
29. ŠMAHEL David. *EU Kids Online 2020 report is here!* | Interdisciplinary Research Team on Internet and Society – Masaryk University. Interdisciplinary Research Team on Internet and Society – Masaryk University [online]. Copyright © 2023 [cit. 26.04.2023]. Dostupné z: <https://irtis.muni.cz/news/eu-kids-online-2020-report>
30. VOHANKOVÁ A. *Bud' safe online. Jak postupovat, když tě někdo vydírá a chce další nahé fotky* | Bud' safe online. [online] 2020. Dostupné z: <https://www.avast.com/cz/besafeonline/blog/jak-postupovat-kdyz-te-nekdo-vydira-a-chce-dalsi-nahe-fotky>
31. *Zpráva o digitálních závislostech v ČR 2022* - drogy-info.cz. Home - drogy-info.cz [online]. 2015 [cit. 26.04.2023]. Dostupné z: <https://www.drogy-info.cz/zprava-o-zavislostech/zprava-o-digitalnich-zavislostech-v-ceske-republice-2022/>
32. Zpravodajství – Evropský parlament, *Parlament schválil pravidla proti pohlavnímu zneužívání dětí na internetu* | Zpravodajství | Evropský parlament. [online]. Dostupné z: <https://www.europarl.europa.eu/news/cs/headlines/society/20210701STO07548/parlament-schvalil-pravidla-proti-pohlavnimu-zneuzivani-deti-na-internetu>

6.5 Ostatní

1. KANTOROVÁ, K. *Kybergrooming jako nebezpečný jev on-line komunikace v ČR*. Brno: Masarykova univerzita v Brně, 2011.
2. KARAFIÁTOVÁ, Zdenka. *Sexting v populaci adolescentních jedinců*. Olomouc, 2020. diplomová práce (Mgr.). UNIVERZITA PALACKÉHO V OLOMOUCI. Pedagogická fakulta
3. KERNIGHAN, Brian W. *Jak porozumět digitálnímu světu: vše, co potřebujete vědět o internetu, bezpečnosti a soukromí*. Přeložil Petr HOLČÁK. Praha: Argo, 2019. ISBN 978-80-7363-903-7.

7 PŘÍLOHY

Příloha A – <i>Dotazník</i>	72
Příloha B – <i>Souhlas s provedením výzkumu - Rodiče</i>	77
Příloha C – <i>Souhlas s provedením výzkumu - ZŠ</i>	78

Příloha A

DOTAZNÍK

Otázka č. 1) – Kolik je ti let?

- a) 12
- b) 13
- c) 14
- d) 15
- e) 16

Otázka č. 2) – Jaké je vaše pohlaví?

- a) Chlapec
- b) Dívka

Otázka č. 3) – Na jakém zařízení používáš internet?

- a) Stolní počítač
- b) Notebook
- c) Tablet
- d) Telefon
- e) Jiná (vypiš)

Otázka č. 4) – Kolik času denně trávíš na internetu?

- a) Méně než 1 hodinu
- b) 1-2 hodiny
- c) 2-3 hodiny
- d) 3-4 hodiny
- e) 4-5 hodin
- f) 5-6 hodin
- g) 6 a více hodin

Otázka č. 5) – Na jaké sociální síti máš účet?

- a) Facebook
- b) Instagram
- c) YouTube

- d) WhatsApp
- e) Twitter
- f) Tik-Tok
- g) SnapChat
- h) Skype
- i) Reditt
- j) Pinterest
- k) Omegle
- l) Jiné (vypiš)
- m) Žádná sociální síť

Otázka č. 6) – Baví se s tebou rodiče o internetu?

- a) Často
- b) Občas
- c) Nikdy

Otázka č. 7) Kdo nebo co je pro tebe hlavním zdrojem informací o sexu?

- a) Rodiče
- b) Internet
- c) Sourozenec
- d) Kamarádi
- e) Učitel (Vyučování ve škole)
- f) Knihy a časopisy
- g) Televize
- h) Nemám žádný zdroj informací o sexu
- i) Jiný (uved'

Otázka č. 8) Rozrušilo nebo znejistilo tě něco za poslední rok něco na internetu/sociálních sítích?

- a) Pravidelně
- b) Občas
- c) Nikdy

Otázka č. 9) Komunikoval/a jsi na internetu s někým úplně cizím?

- a) ANO
- b) NE

Otázka č. 10) Setkal/a jsi se někdy ty nebo tvoji kamarádi se sexuálním obtěžováním na sociálních sítích/ve hrách?

- a) ANO
- b) NE

Podotázka k otázce č.10a) Kdo ti nebo tvým kamarádům posílal nevyžádané obtěžující sexuálně laděné zprávy?

- a) Současný kamarád/současná kamarádka
- b) Současný spolužák/současná spolužačka
- c) Současný přítel/současná přítelkyně
- d) Neznámí člověk
- e) Bývalý přítel/bývalá přítelkyně
- f) Bývalý spolužák/ bývalá spolužačka
- g) Bývalý kamarád/bývalá kamarádka

Otázka č. 11) Byl/a si požádán/a aby si držel/a nějakou komunikaci v tajnosti?

- a) ANO
- b) NE

Otázka č. 12) Poslal tobě nebo tvým kamarádům někdo „provokativní, sexy, erotické“ písemné nebo hlasové zprávy?

- a) ANO
- b) NE

Otázka č. 13) Dostal/a jsi někdy „provokativní sexy, erotickou“ fotografii, na které je někdo částečně svlečený nebo úplně nahý?

- a) ANO
- b) NE

Otázka č. 14) Dostal/a jsi někdy „provokativní sexy, erotické, pornografické“ video, na kterém je někdo částečně svlečený nebo úplně nahý?

- a) ANO
- b) NE

Otázka č. 15) Poslal/a jsi TY někdy přes internet „provokativní, sexy, erotické“ zprávy?

- a) ANO
- b) NE

Otázka č. 16) Poslal/a jsi někdy někomu SVÉ „provokativní, sexy, erotické“ fotografii/e nebo video/a, na které jsi částečně svlečený/á nebo úplně nahý/á?

- a) ANO
- b) NE

Otázka č. 17) Umístil/a jsi veřejně na internet „provokativní, sexy, erotické“ zprávy, fotografie nebo videa?

- a) ANO
- b) NE

Otázka č. 18) Poslal/a bys někdy někomu (kamarádovi/kamarádce, přítelovi/přítelkyni) nahou nebo polonahou fotku?

- a) ANO
- b) NE

Otázka č. 19) Kdyby tě tvůj internetový známý požádal o schůzku v reálné světě, šel/šla bys na ni?

- a) ANO
- b) Spíše ANO
- c) Nevím
- d) Spíše NE
- e) NE

Otázka č. 20) Vydíral tě někdo na internetu? (vyhrožování zveřejněním zpráv, fotografií, videí rodičům, kamarádům ve škole, zveřejněním na internetu)

- a) ANO
- b) NE

Otázka č. 21) S kým bys vydírání řešil/a?

- a) S Rodiči
- b) S Kamarádem/kamarádkou
- c) Se Sourozencem
- d) S přítelem/ s přítelkyní
- e) S učitelem/ s učitelkou
- f) Zablokováním a nahlášením
- g) S nikým
- h) S policií ČR
- i) Telefonátem na linku bezpečí
- j) V online poradně
- k) S někým jiným (vypiš)

Příloha B

Vážený rodiče, vážený žáci,

obracím se na vás s prosbou o zodpovězení několika otázek v podobě digitálního dotazníkového šetření.

Jmenuji se Anna Petržílková a jsem studentkou Univerzity Pardubice oboru zdravotně-sociální práce na fakultě zdravotnických studií. Dotazník mi pomůže ke zpracování mé bakalářské práce na téma Zkušenosti dětí na základních školách se sexuálním obtěžováním a nátlakem na internetu. Dotazník je zcela anonymní. Veškeré výsledky dotazníkového šetření jsou taktéž anonymní a slouží pouze pro účely bakalářské práce a prezentaci na státní závěrečné zkoušce na půdě Univerzity.

Pokud máte zájem o výsledky celého šetření před vydáním bakalářské práce nabízím možnost nahlédnutí do bakalářské práce nebo zaslání zpracovaných výsledků na Vámi zadanou e-mailovou adresu.

Děkuji za vaši ochotu a pomoc.

e-mail - _____
_____
_____

Datum _____ Podpis _____

Příloha C

Žádost o provedení výzkumu v rámci závěrečné práce

Příjmení a jméno studenta	PETRŽÍLKOVÁ Anna
Vysoká škola, fakulta, katedra	Univerzita Pardubice, Fakulta zdravotnických studií,
Studijní program Studijní obor/ročník	3 ročník, Zdravotné – sociální práce
Typ práce (bakalářská, magisterská)	BAKALÁŘSKÁ
Téma	Zkušenosti dětí ZŠ se sexuálním obtěžováním a nátlakem na internetu
Jméno vedoucí/ho práce, kontakt	MÜLLEROVÁ Ivana
Soubor respondentů	Děti 7 – 9 třída (12 – 15 let)
Metodika výzkumu	Kvantitativní výzkum, dotazníkové šetření
Zahájení výzkumu	28. 3. 2023
Konec výzkumu	30. 3. 2023
Vyjádření studenta/ky týkající se zveřejňování osobních a citlivých údajů respondentů/organizace a povinnosti mlčenlivosti studenta	<p>Zavazuji se, že ve své závěrečné práci a ani v publikacích vycházejících ze závěrečné práce nebudu uvádět osobní a citlivé údaje respondentů/ organizace. Jsem si vědom/a, že jsem vázán/a povinnou mlčenlivostí o skutečnostech, se kterými jsem se setkal/a při výkonu své odborné praxe a při nahlížení do dokumentace pacientů/organizace.</p> <p>Podpis studenta/ky:</p>

<p>Vyjádření odborného zařízení, kde bude výzkum prováděn*</p>	<p>Třída:</p> <p>Třídní učitel/učitelka:</p> <p>Razítko a podpis:</p>
<p>Vyjádření odborného zařízení, kde bude výzkum prováděn*</p>	<p>Třída:</p> <p>Třídní učitel/učitelka:</p> <p>Razítko a podpis:</p>
<p>Vyjádření odborného zařízení, kde bude výzkum prováděn*</p>	<p>Třída:</p> <p>Třídní učitel/učitelka:</p> <p>Razítko a podpis:</p>
<p>Vyjádření odborného zařízení, kde bude výzkum prováděn*</p>	<p>Třída:</p> <p>Třídní učitel/učitelka:</p> <p>Razítko a podpis:</p>

.....

Vedoucí práce